Dr. Ion DUMINICA
cercetator stiintific coordonator
Sectia „Cultura traditionala a Minoritatilor etnice”
Institutul Patrimoniului Cultural

Tragedia Invizibila:
HOLOCAUSTUL
Romilor basarabeni „la Bug” în Transnistria (1942-1944):
deportare, izolare, umilinta, infometare, contaminare si exterminare

02 august 2024

ROMANIAN GYPSIES/ROMA at INTERBELLUM PERIOD

EMANCIPAREA SOCIAL-CULTURALĂ SPOLIATĂ

Imaginea Exotică a Țiganilor în România interbelică (1919-1941)

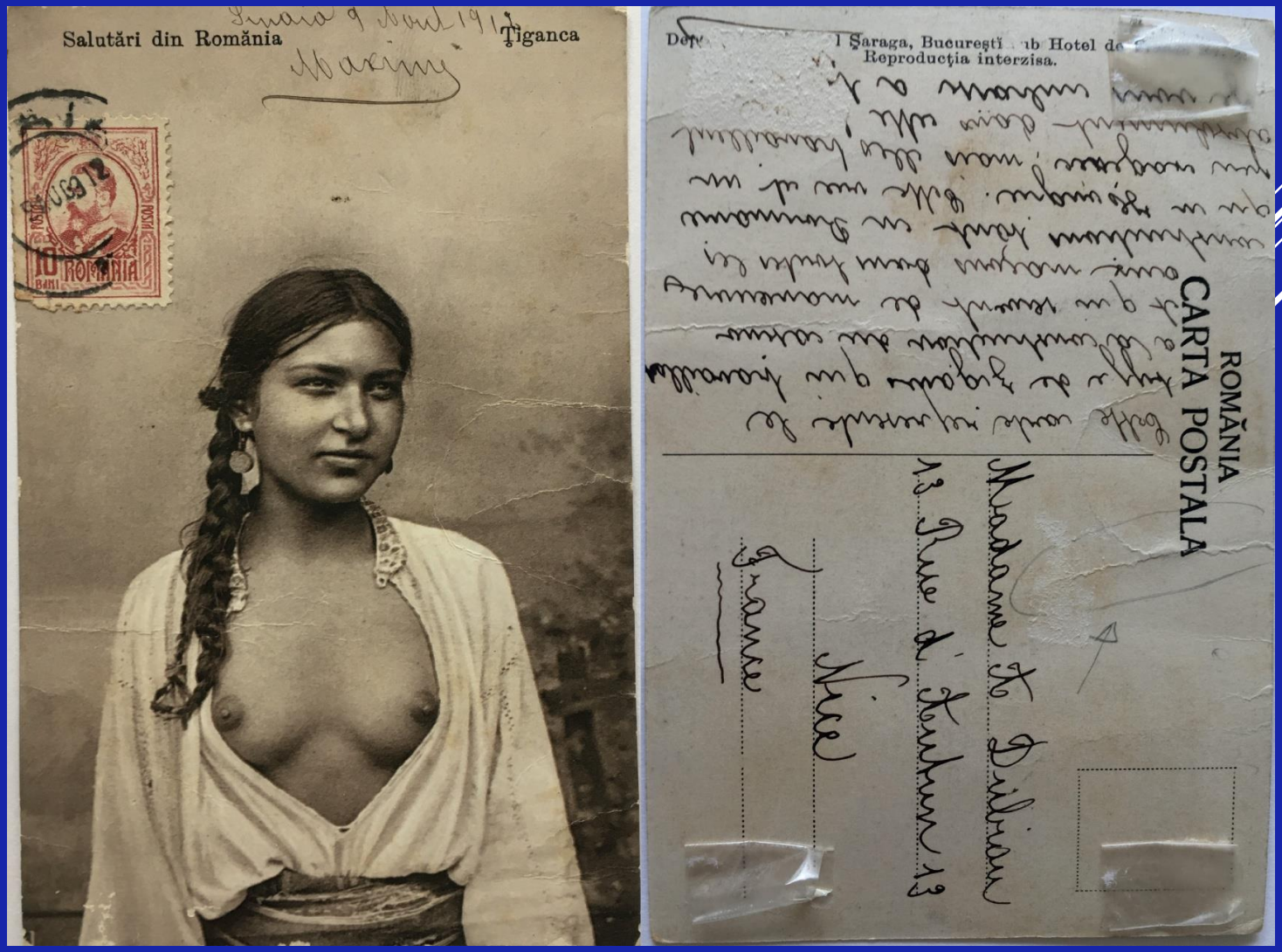

EMANCIPAREA SOCIAL-CULTURALĂ SPOLIATĂ

Imaginea Exotică a Țiganilor în România interbelică (1919-1941)

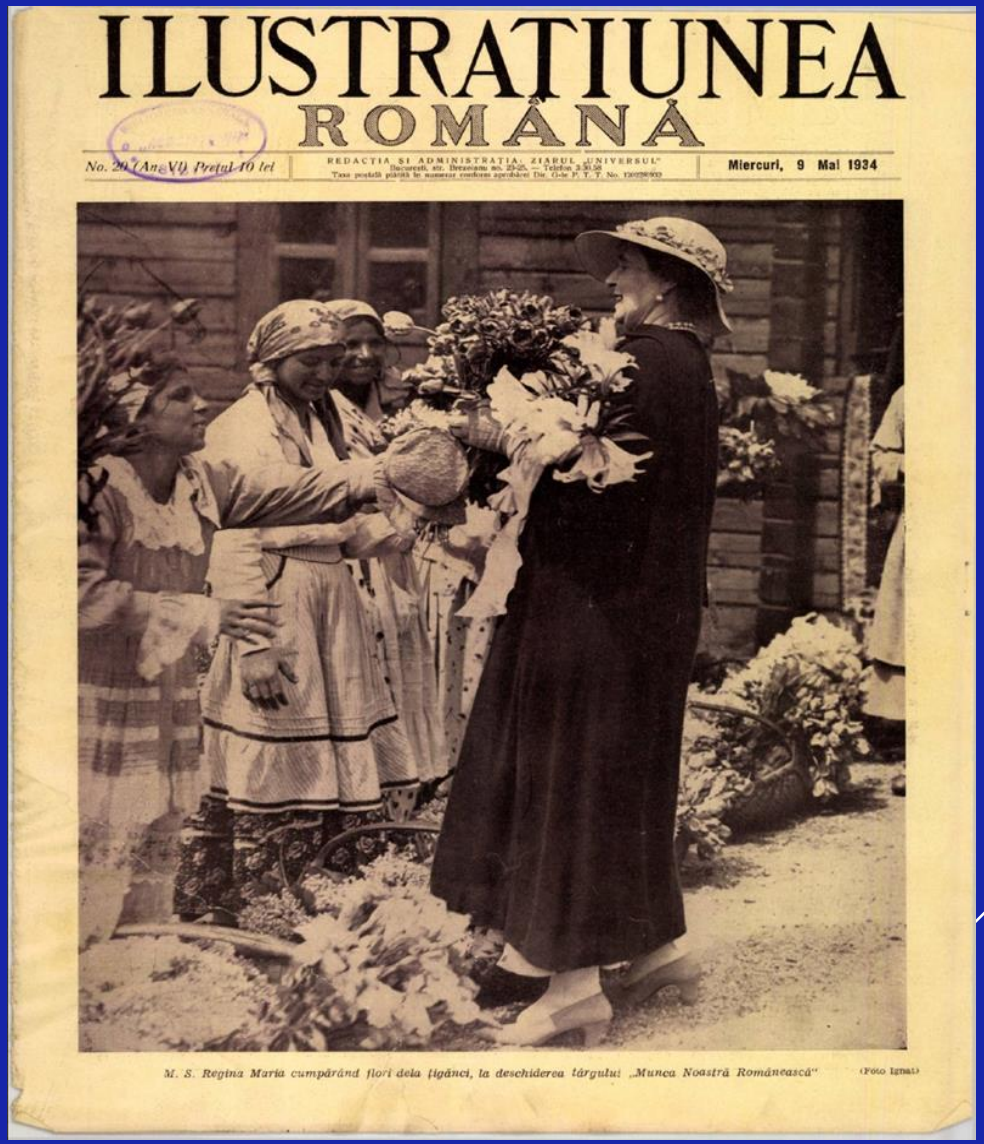

ILUSTRATIUNEA ROMÂNĂ

No. 20 (Anul VI) Pretul 10 lei | REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: ZIARUL „UNIVERSUL" | Miercuri, 9 Mai 1934

M. S. Regina Maria cumpărând flori dela țigănci, la deschiderea târgului „Munca Noastră Românească" (Foto Ignat)

ILUSTRATIUNEA ROMÂNĂ

No. 17 (Anul XI) Miercuri, 19 Aprilie 1939 | Proprietar: Societatea anonimă „Universul" București,—Str. Brezoianu Nr 23-25. Telefon 5/32/28. Inscrisă sub Nr. 161 Tribunalul Ilfov | Redactor responsabil: Gh. Velciu Taxa poștală plătită în numerar, conf. aprob. Dir. G-rale P. T. T. Nr. 120288/932

ȚIGANCA CU FLORI (Foto Heddy Löffler)

EMANCIPAREA SOCIAL-CULTURALĂ SPOLIATĂ

Imaginea Exotică a Țiganilor în România interbelică (1919-1941)

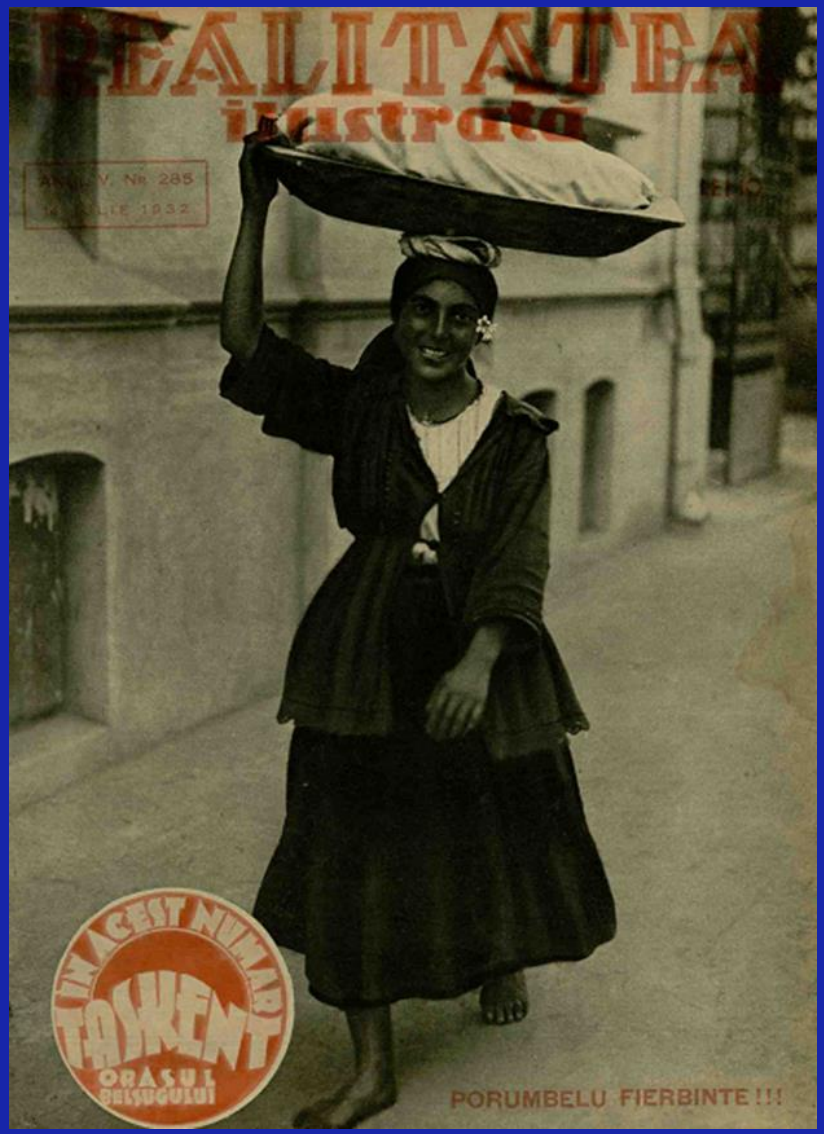

EMANCIPAREA SOCIAL-CULTURALĂ SPOLIATĂ

Imaginea Exotică a Țiganilor în România interbelică (1919-1941)

EMANCIPAREA SOCIAL-CULTURALĂ SPOLIATĂ

Imaginea Exotică a Țiganilor în România interbelică (1919-1941)

„ILUSTRAȚIUNEA ROMÂNĂ"

CONCURSUL FOTOGRAFILOR AMATORI

ILUSTRAȚIUNEA ROMÂNĂ

No. 17 (ANUL III) | REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: ZIARUL „UNIVERSUL" București str. Brezoianu nr. 11. — Telefon 13/71, 13/72 | Joi, 23 Aprilie 1931

Inginer T. Stroe. Țigani nomazi la Ighișul **Nou**

EMANCIPAREA SOCIAL-CULTURALĂ SPOLIATĂ

Imaginea Exotică a Țiganilor în România interbelică (1919-1941)

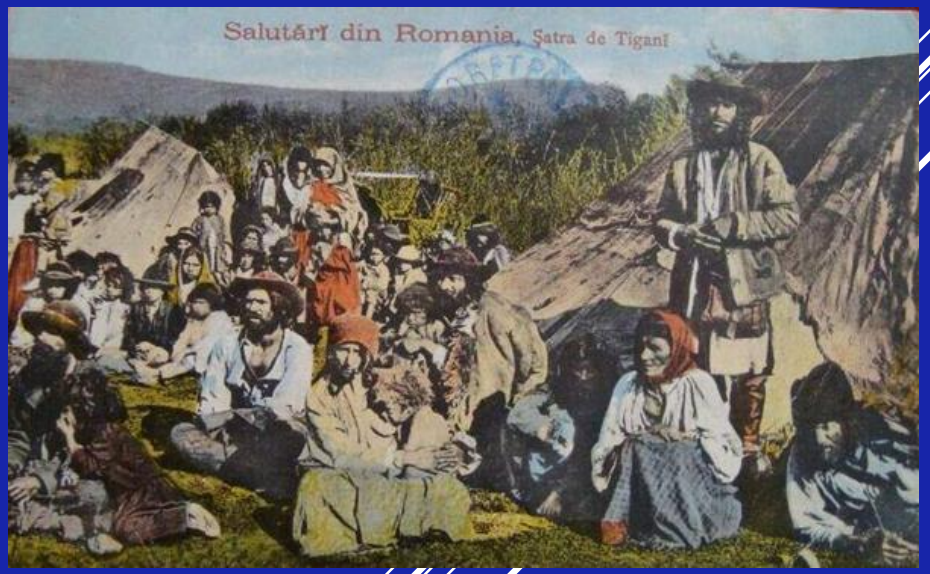

EMANCIPAREA SOCIAL-CULTURALĂ SPOLIATĂ

Imaginea Exotică a Țiganilor în România interbelică (1919-1941)

Imaginea exotică: „Într-o dimineață de vară, echipat ca pentru expediție în Africa de Sud, am pornit în căutarea «sălașului de țigani bucureșteni» despre care auzisem multiple și variate legende <...> despre «țiganii mâncători de oameni»” (*Ilustrațiunea Română*: 29.08.1929);

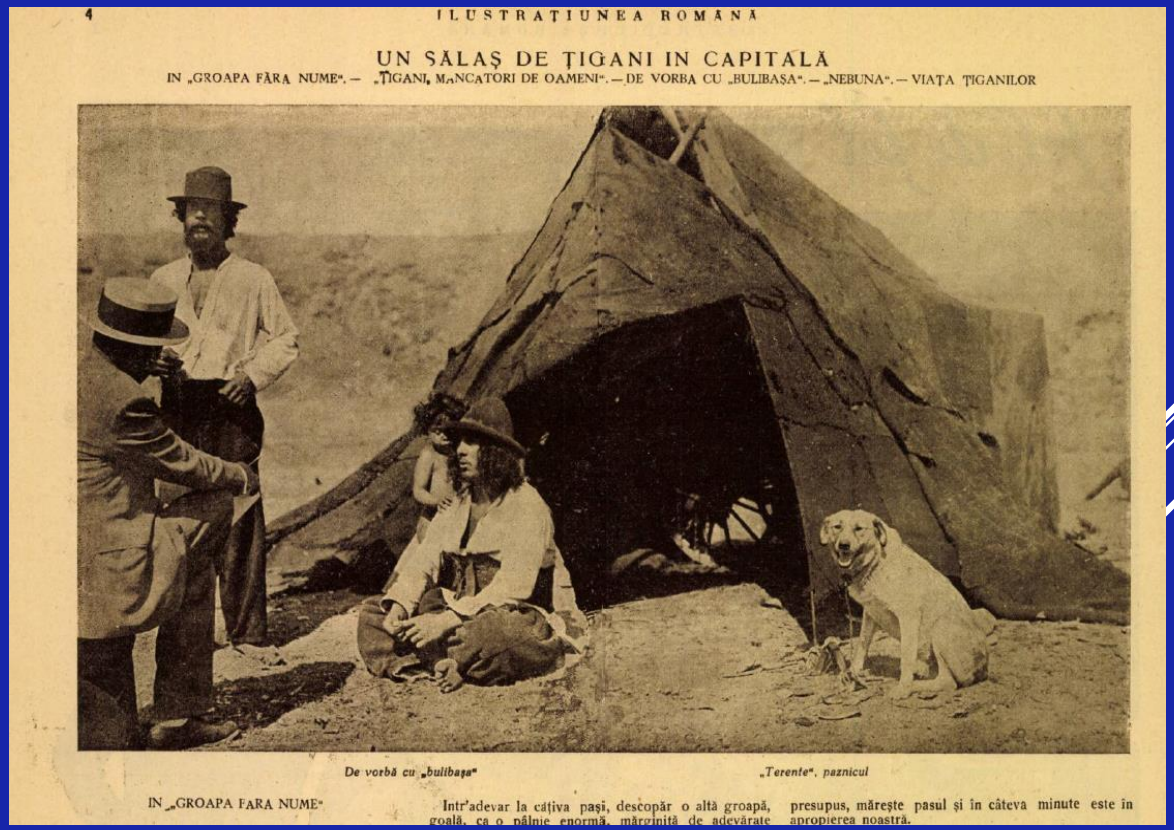

4 ILUSTRAȚIUNEA ROMÂNĂ

UN SĂLAȘ DE ȚIGANI IN CAPITALĂ

IN „GROAPA FĂRĂ NUME". — „ȚIGANI, MÂNCĂTORI DE OAMENI". — DE VORBĂ CU „BULIBAȘA". — „NEBUNA". — VIAȚA ȚIGANILOR

De vorbă cu „bulibașa"

„Terente", paznicul

IN „GROAPA FARA NUME"

Intr'adevar la câțiva pași, descopăr o altă groapă, goală, ca o pălnie enormă, mărginită de adevărate presupus, mărește pasul și în câteva minute este în apropierea noastră.

EMANCIPAREA SOCIAL-CULTURALĂ SPOLIATĂ

Imaginea Exotică a Țiganilor în România interbelică (1919-1941)

„Groapa fără nume"

ȚIGANI, MÂNCATORI DE OAMENI...

Lămuresc scopul vizitei mele, celor ce mă întâmpină cu atâta bucurie:

— Am venit să stau de vorbă cu bulibașa vostru și să-l întreb despre țiganii mâncători de oameni.....

Țigăncile străpunse ca de un fer roșu, scot țipete de groază, scuipă în sân, fac cruci, se agită, jură țigă-

ILUSTRAȚIUNEA ROMÂNĂ

vaicără ca de o
stează:

au mâncat carne

Să ne ferească

Ca la Strand...

EMANCIPAREA SOCIAL-CULTURALĂ SPOLIATĂ

Imaginea Exotică a Țiganilor în România interbelică (1919-1941)

EMANCIPAREA SOCIAL-CULTURALĂ SPOLIATĂ

Imaginea Populară a Țiganilor în România interbelică (1919-1941)

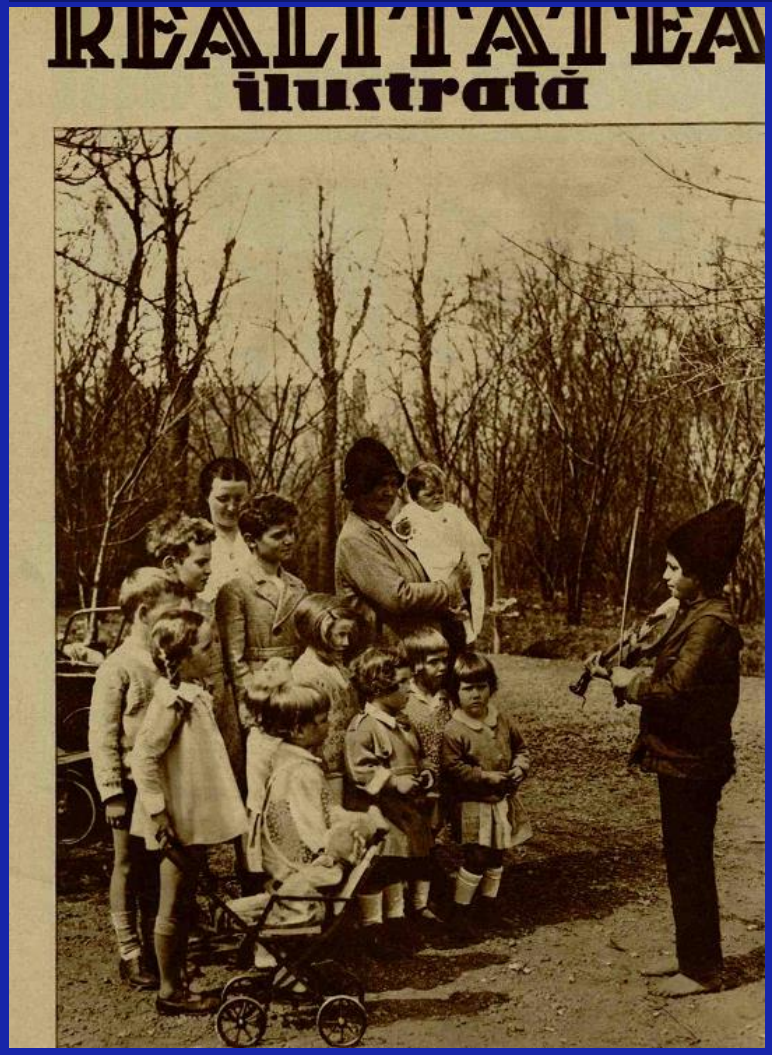

REALITATEA ILUSTRATA 05.05.1932

REALITATEA ILUSTRATA 05.06.1935

EMANCIPAREA SOCIAL-CULTURALĂ SPOLIATĂ

Imaginea Populară a Țiganilor în România interbelică (1919-1941)

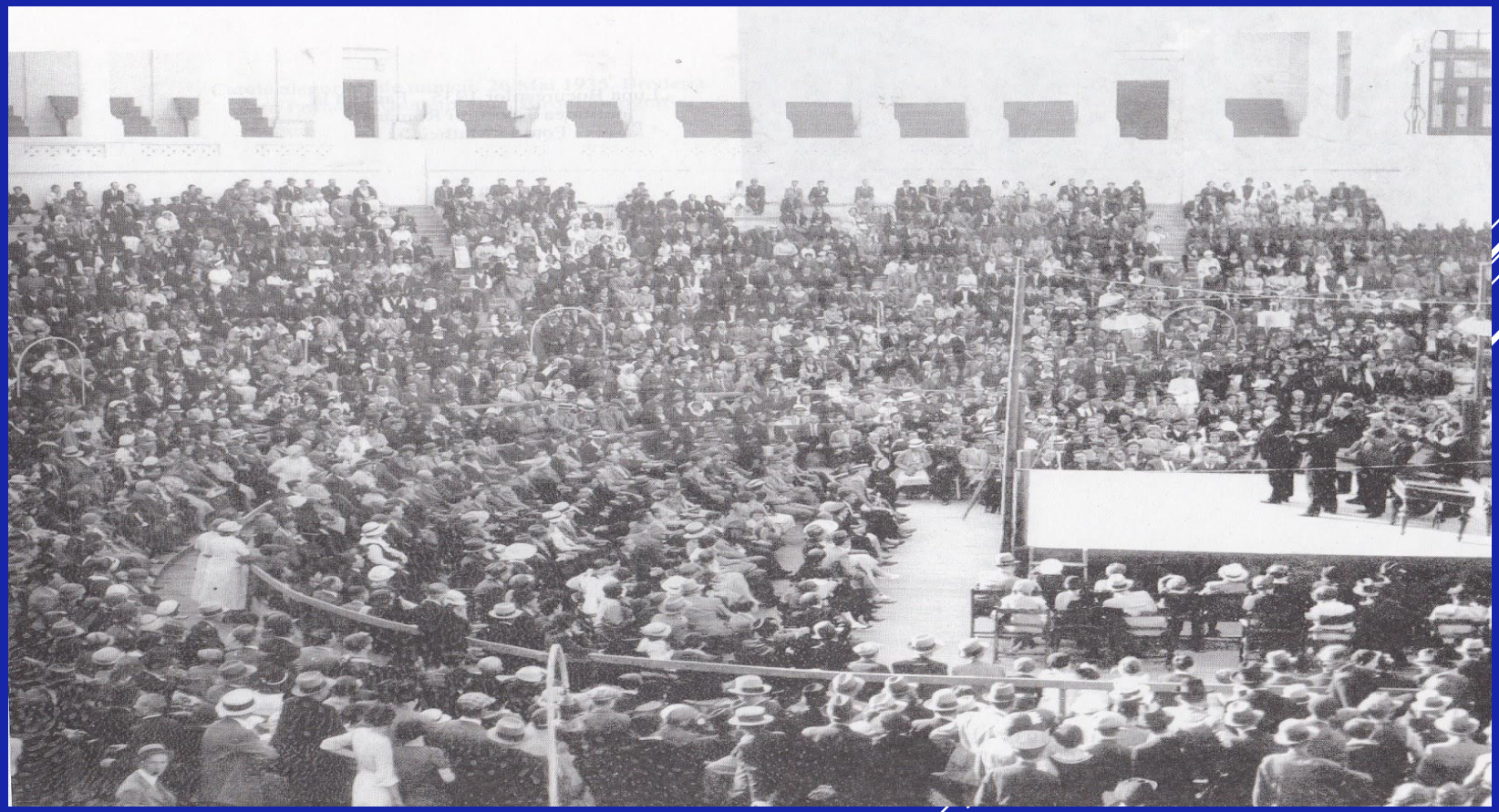

Arenele Romane, București, 26.05.1935
Taraful de LĂUTARI – Grigoraș DINICU

EMANCIPAREA SOCIAL-CULTURALĂ SPOLIATĂ

Imaginea Populară a Țiganilor în România interbelică (1919-1941)

EMANCIPAREA SOCIAL-CULTURALĂ SPOLIATĂ

Imaginea Populară a Țiganilor în România interbelică (1919-1941)

Medalion radiofonic

EUGEN COCA...

Nu tocmai de mult, orchestra Radio a cântat — în primă audiție — un Preludiu Simfonic, *pe motive românești. Compozitorul care închipuise această frumoasă partitură, era d. Eugen Coca. Nu știu dacă e un nume nou, dar lucrul lui era nou. Partiția era împlinită, în chip așezat și cu liniștea compoziției clasice, cu motive românești...*

S'a născut la Soroca, în Basarabia. Studiile le-a făcut la Moscova, cu Ypollitow-Ivanov, cu Mališewsky — elev al lui Rimsky-Korsakov. A studiat violina și compoziția... Revine în țară. E profesor la Conservatorul din Chișinău. Concerte de violină și violă...

Așterne pe portativ visuri și doruri: Capricio român, Preludiul dimineții, *Scherzo. Motivele folklorului nostru se întrețes în închipuirea lucrărilor. A scris și muzică de cameră d. Eugen Coca... Ne-a mărturisit, sfios, că a închipuit o lucrare mai întinsă, o operă, cu libretul scos din eposul poporan românesc:* Prințul Ionel *și* lupul năzdrăvan. *O vom vedea, oare vre-odată — pe o scenă?*

*

D. Eugen Coca este un artist dăruit. Cântă la violă, în marea orchestră Radio — și acasă la el, adună pe paginile unor caete cu portative, visuri frumoase, basme în cânturi, glasuri și melodii nouă.

EMANCIPAREA SOCIAL-CULTURALĂ SPOLIATĂ
Imaginea Distinctivă – CONGRESUL ROMILOR (1933)

„REALITATEA ILUSTRATA.

9 OCTOMBRIE 1933

Congresul „Romilor" ţinut in ziua de Duminică 8 Octombrie 1933, sub preşedinţia domnului Lăzurică.

congresul ţiganilor

EXISTĂ tot felul de asociaţii, uniuni şi societăţi. Există o asociaţie a moaşelor, o societate a învăţătorilor fără slujbe, o uniune a contabililor şi una a agenţilor sanitari.

Nu e categorie de cetăţeni, care să nu fie grupată într'o asociaţie. De ce n'ar avea şi ţiganii asociaţia lor?

Or, această asociaţie există şi are sediul în strada Vultur No. 147, unde ne-am prezentat preşedintelui.

Nu mică ne-a fost surprinderea, când am văzut că preşedintele ţiganilor este un arhimandrit, cu părul roşu cărunt, anume Părintele Calinic I. Pop Şerbolanu...

Domnişoara Florica Constantinescu, studentă, una dintre inimoasele agitatoare ale mişcării „romilor".

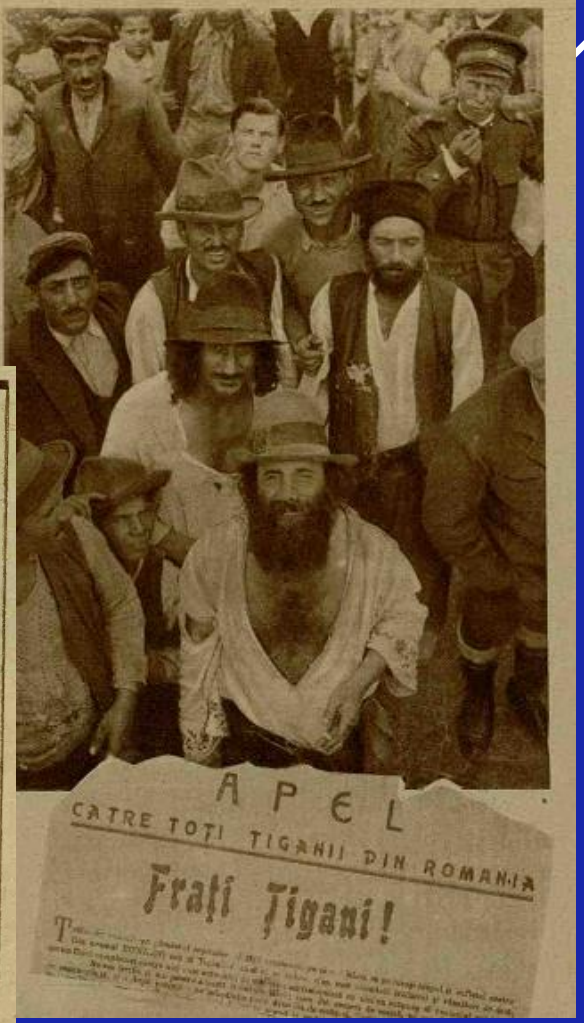

APEL

CĂTRE TOŢI ŢIGANII DIN ROMANIA

Fraţi Ţigani!

EMANCIPAREA SOCIAL-CULTURALĂ SPOLIATĂ

Imaginea Distinctivă – Ziarul Romilor din România – O ROM (1934)

ANUL I — No. 1. EXEMPLARUL 2 LEI

O Róm

Organ de îndrumare culturală şi de revendicări sociale ale romilor din România

Redacţia şi Administraţia: CRAIOVA Str. General Haralamb No. 15

Directori: N. ST. IONESCU-Bucureşti şi MARIN I. SIMION-Curteanca

Gândul nostru | **Cuvânt înainte**

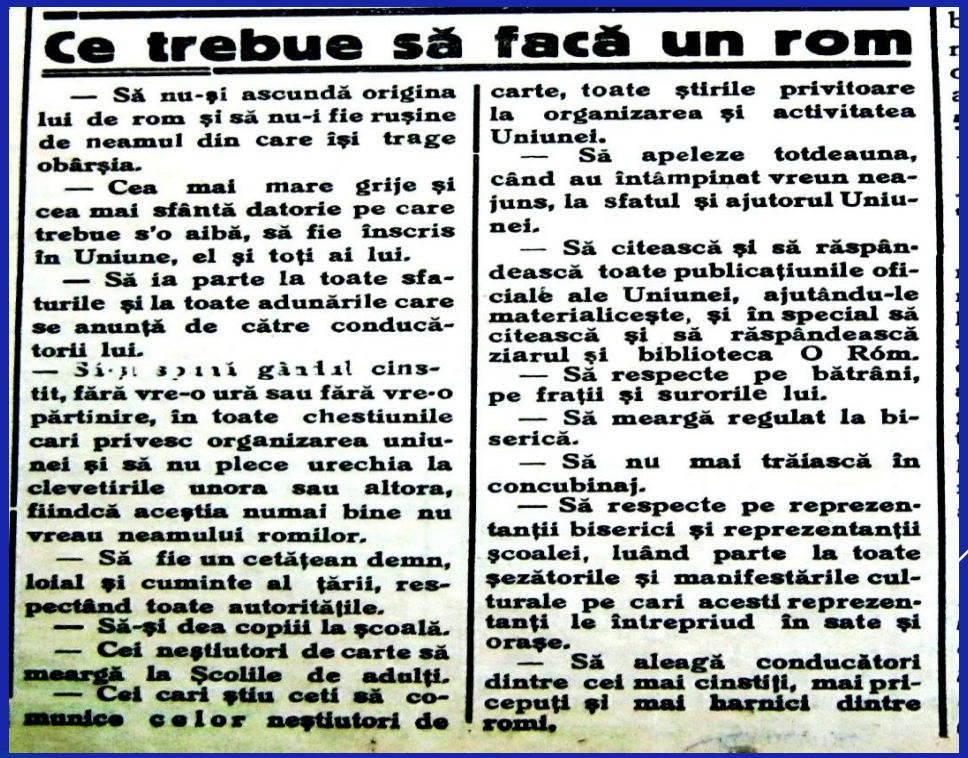

Ce trebue să facă un rom

— Să nu-şi ascundă origina lui de rom şi să nu-i fie ruşine de neamul din care îşi trage obârşia.

— Cea mai mare grije şi cea mai sfântă datorie pe care trebue s'o aibă, să fie înscris în Uniune, el şi toţi ai lui.

— Să ia parte la toate sfaturile şi la toate adunările care se anunţă de către conducătorii lui.

— Să-şi spună gândul cinstit, fără vre-o ură sau fără vre-o părtinire, în toate chestiunile cari privesc organizarea uniunei şi să nu plece urechia la clevetirile unora sau altora, fiindcă aceştia numai bine nu vreau neamului romilor.

— Să fie un cetăţean demn, loial şi cuminte al ţării, respectând toate autorităţile.

— Să-şi dea copiii la şcoală.

— Cei neştiutori de carte să meargă la Şcolile de adulţi.

— Cei cari ştiu ceti să comunice celor neştiutori de carte, toate ştirile privitoare la organizarea şi activitatea Uniunei.

— Să apeleze totdeauna, când au întâmpinat vreun neajuns, la sfatul şi ajutorul Uniunei.

— Să citească şi să răspândească toate publicaţiunile oficiale ale Uniunei, ajutându-le materialiceşte, şi în special să citească şi să răspândească ziarul şi biblioteca O Róm.

— Să respecte pe bătrâni, pe fraţii şi surorile lui.

— Să meargă regulat la biserică.

— Să nu mai trăiască în concubinaj.

— Să respecte pe reprezentanţii bisericei şi reprezentanţii şcoalei, luând parte la toate şezătorile şi manifestările culturale pe cari acesti reprezentanţi le întrepriud în sate şi oraşe.

— Să aleagă conducători dintre cei mai cinstiţi, mai pricepuţi şi mai harnici dintre romi.

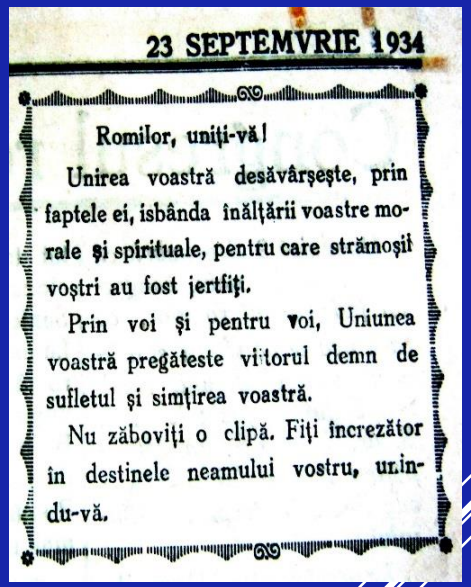

23 SEPTEMVRIE 1934

Romilor, uniţi-vă!

Unirea voastră desăvârşeşte, prin faptele ei, isbânda înălţării voastre morale şi spirituale, pentru care strămoşii voştri au fost jertfiţi.

Prin voi şi pentru voi, Uniunea voastră pregăteste viitorul demn de sufletul şi simţirea voastră.

Nu zăboviţi o clipă. Fiţi încrezător în destinele neamului vostru, uniţi-vă.

O dad amaro

(Tatăl nostru)

O dad amaro, Sao îi sal opră
Somnalo cio anau ciro
Sar is opră vi pe îi pfu.
O manro amaro de saoră ghe
Dămengolă amerîgă aghe.
Te durear amară doşea, amară.
Sar vi amen dureara, îl doşea
Îl doşarengă amară.
Tă na ningărmen.
Amen ando nasulipe
Te tă arachămen amen.
Ca ta co nasul

Amin.

Auzit dela Pătru M. Puca Cerăt şi C. Serbănescu-Plopşor.

Cetiţi şi răspândiţi Ziarul „O ROM"

EMANCIPAREA SOCIAL-CULTURALĂ SPOLIATĂ

Imaginea Criminală a Țiganilor în România interbelică (1919-1941)

Țigani căldărari hoți și criminali

Eri a fost adus în Capitală și internat la spital, locuitorul Ion Ilie Barbu, din com. Colibași (Ilfov), care fusese impușcat în piept de un țigan căldărar, în următoarele împrejurări:

Alaltăeri noapte, țiganii D. N. Călin și Nicolae Dumitru, s'au introdus în curtea lui Ion Ilie Barbu, spre a fura. Fiind simțiți de vecini, s'a dat alarma.

Ion Ilie Barbu a eșit în curte și văzând pe hoți, i-a somat să se predea. Țiganu Călin, cu revolverul în mână, i-a spus să-l lase în pace, căci altfel trage.

Barbu nu s'a intimidat și s'a repezit la hoț. In acest moment Călin a tras.

Nimerit de glonte în piept, Barbu s'a prăbușit la pământ.

Sărind mai mulți locuitori, țiganii hoți au fost dezarmați și conduși la postul de jandarmi.

Luptă între jandarmi și țigani criminali

— Isprăvile bandei. — Refugiați la moșia princiară Poeni. — Lupta cu jandarmii. — Ce declară tâlharii? —

Iași, 26 Aprilie

Ne-am ocupat de isprăvile bandei de țigani nomazi în regiunea Iași și în județele învecinate, urmărite de autoritățile locale și de echipe de polițiști din brigada volantă a siguranței generale.

Banditii, conduși de șeful lor țiganul Ciuraru, simțindu-se urmăriți, au părăsit Iașul, îndreptându-se spre Vaslui.

In drum banda a poposit în pădurea Poeni, proprietatea Arhiducesei Ileana.

Aci câțiva țigani au pătruns în sat și au jefuit locuințele locuitorilor Vasile Javolai, Pavel Javolai, Manole Borabulă, etc.

Apoi țiganii s'au refugiat în codru.

s'a încins între ambele tabere.

In cele din urmă, țiganii au terminat munițiile. Totuși, numai trei din tâlhari au putut fi capturați, iar ceilalți profitând de întunericul nopții, au dispărut în desișul pădurii.

CE DECLARA TALHARII

Țiganii făcuți prizonieri sunt: Vasile Ionită, Mihalcescu Drăgan și Tudor Sandu Andrei.

Aceștia, puși în fiare, au fost aduși la postul de jandarmi.

Aci, cu toate silințele depuse, vinovații au refuzat să mărturisească numele complicilor lor.

Ei au recunoscut numai o parte din isprăvi, printre cari asasinate, jafuri la drumul mare, spargeri, exerocherii, etc.

UNIVERSUL

Sâmbătă 29 Aprilie 1933

O copilă din județul Durostor

răpită de țigani, descoperită la Brăila

Cine-i victima? — Cercetările poliției

Brăila, 17 Oct.

Costică Nicolae, elamar, din cartierul Comorofca, s'a prezentat la chestură, reclamând că a zărit o copilă blondă în mijlocul unei șatre de țigani nomazi, care s'a pripășit de câteva zile prin partea locului.

Informatorul a mai arătat că două tinere lipovence din cartierul Bălțoși, ducându-se

polițiștilor. Intrebat unde este copila blondă, căpetenia țiganilor a declarat că nu are nici o cunoștință, prezentând în schimb, câteva fetițe ale căror sălășluesc sub corturi.

Polițiștii, văzând că bulibașa șatrei nu vrea să declare adevărul, l'au arestat împreună cu alți 17 țigani. Ei sunt cercetați la biroul judiciar, dar până în prezent, refuză să facă vre'o

Escrocheria unor țigani

cu sistemul „dintr'o mie două"

R.-Sărat, 4 Aprilie

Am relatat la timp, escrocheria ingenioasă comisă de un oarecare Aurică Ilie Tudor, de fel din com. Pelea (Teleorman) escrocherie căreia i-a căzut victimă sătеanul Iorgu T. Banu din com. Dălhăuți, județul R. Sărat.

Escrocul reușise să dispară imediat după ispravă, neputând fi descoperit decât deu-

Escrocul AURICA ILIE TUDOR

CERCETARILE

Tocmai zilele trecute, s'a aflat că Aurică I. Tudor se găsește închis la penitenciarul din Târgoviște.

Fiind adus în localitate, d. președinte C. Zotta, titularul cab. de instrucție, l-a supus unor minuțioase cercetări, cari au avut ca rezultat că escrocul a făcut mărturisiri complete.

Intre altele, el a declarat că banii, cu cari l-a escrocat pe Iorgu T. Banu, din Dălhăuți, i-a împărțit cu 3 tovarăși ai lui, țigani originari din jud. Teleorman: Tache Maria Văduva, Mirian Manole și gincrele acestuia, un oarecare Gheorghe

El are la activul lui o serie numeroasă de astfel de isprăvi A fost condamnat, nu de mult, la un an închisoare de trib Teleorman, pentru escrocherii comise în acel județ.

Existând convingerea că Aurică I. Tudor a mai săvârșit escrocherii și în alte părți, fapte pe care însă le tăinuește, d. jude instructor C. Zotta invită pe toți cei cari au cunoștință de ele, să anunțe cabinetul de instrucție din localitate.

Escrocul a fost depus în arestul preventiv local.

C. D. A.

ROBIA / SCLAVIA UMILITOARE a ȚIGANILOR / ROMILOR în ȚARA MOLDOVEI (1428 – 1855)

III MENȚIUNE ISTORICĂ DOCUMENTARĂ a ROMILOR în ȚARA MOLDOVEI

Donație domnească Alexandru cel Bun – Mănăstirea Bistrița – 8 iulie 1428

31 Sălașe de Țigani Robi:

Cneazul Coman, Marco, Sinata, Cotora, Ivașco, Curchea, Costea, Vlad, Nan...

75 1428 (6936) iulie 8, Mănăstirea Bistriţa.

† М(и)л(о)стїѫ б(о)жїеѫ, азь, Їѡ Алеѯандръ воевода и г(оспо)д(и)нъ въсеи Молдовлахїнскои Земли. Бл(а)гопроизволи г(оспод)ство ми, бл(а)гым(ъ) моимъ произволенїемъ, сътворити въ задꙋшїе с(вѧ)топочившїих(ъ) родителъ наших(ъ), и въ здравїе и за дꙋшїе г(оспод)ства ми, и г(оспо)жди г(оспод)ства ми и въсѣх(ъ) чѧд(ъ) г(оспод)ства ми, и приложих(ъ) монастирю Оуспенїю пр(ѣ)ч(и)стѣи Б(огороди)ци, иже на Бистрици, тридесѧти и еднѫ челѣдь циганъ и дванадесѧт(ъ) хижь татаръ, имѧнꙋеми тїѫ челѣди циганъ: кнѧѕь Команъ, Марко, Сината, Котора, Ивашко, Кꙋркеа, Костѧ, Владь, Нанъ, Єхава, Мирча, Шофꙋлтѣ, Чрънать, Иванъ, Данчꙋлъ, други Нанъ, Жꙋржь, Херманъ, с(ы)нове Голеви: Никола и Кан ..... [1], Кожанъ, Вонко, други Херманъ, Марко, Трꙋцѣ, <Ш>[2]андро, Тома, Завидь, Матасъ, Команъ, Бѣл ..... [1] а, Чрънатъ; а татаре на имѧ сѫтъ: Палмешъ, Тодеръ, Тома, Чабалан, Филимонъ ..... [1]ъ своимъ, Филипъ, Борис(ъ), Татко, Ива<нъ>[2], ... [1] Лꙋкачь. Тое въсе да ест(ъ) прѣд(ъ) ре<ченномꙋ монастырю нашемꙋ>[1] оурикъ, съ въсѣмъ доходомъ, и дѣти тѣх(ъ), и оунꙋчѧта их(ъ), и праоунꙋчѧта их(ъ) и вес(ъ) род(ъ) ихъ, и<епорꙋшен>[3]но и непотъкновенно николиже, на вѣкы.

† Din mila lui Dumnezeu, eu, Io Alexandru voievod şi domn a toată Ţara Moldovlahiei. A binevoit domnia mea, cu bunăvoia mea cea bună, să facă pentru pomenirea sfîntrăposaţilor noştri părinţi, şi pentru sănătatea şi pentru sufletul domniei mele, şi al doamnei domniei mele şi al tuturor copiilor domniei mele, şi am dăruit mănăstirii Adormirea preacuratei născătoare de Dumnezeu, care este pe Bistriţa, treizeci şi unu de sălaşe de ţigani şi douăsprezece bordeie de tătari, numite aceste sălaşe de ţigani: cneazul Coman, Marco, Sinata, Cotora, Ivaşco, Curchea, Costea, Vlad, Nan, Ehava, Mircea, Şofultea, Cernat, Ivan, Danciul, alt Nan, Giurgiu, Herman, fiii lui Golea: Nicola şi Can ... [1], Cojan, Voicu, alt Herman, Marcu, Truţea, <Ş>[2]andru, Toma, Zavid, Matasă, Coman, Beal ... [1]a, Cernat; iar tătarii sînt anume: Palmeş, Toder, Toma, Ciabalai, Filimon ... [1] său, Filip, Boris, Tatco, Iva<n>[2] ... [1], Lucaci. Toţi aceştia să fie <mănăstirii noastre>[1] mai înainte zise uric, cu tot venitul, şi copiii acestora, şi nepoţii lor, şi strănepoţii lor şi tot neamul lor, neclintit şi nemişcat niciodată, în veci.

III MENȚIUNE ISTORICĂ DOCUMENTARĂ a ROMILOR în ȚARA MOLDOVEI

Donație domnească Alexandru cel Bun – Mănăstirea Bistrița – 8 iulie 1428

31 – Sălașe de Țigani Robi:

Cneazul Coman, Marco, Sinata, Cotora, Ivașco, Curchea, Costea, Vlad, Nan...

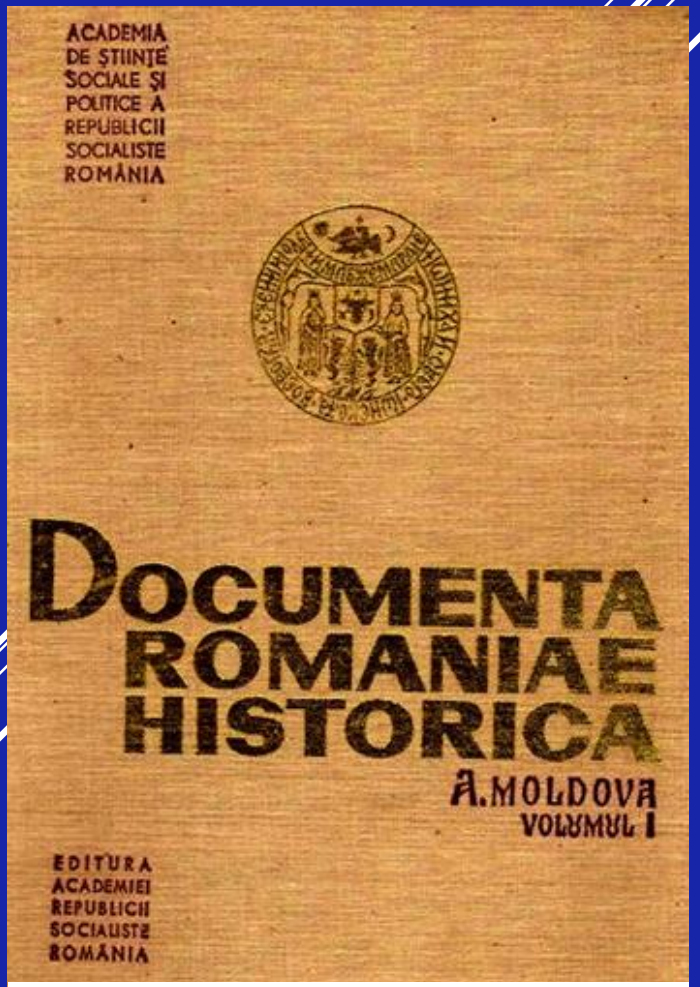

București, 1975

ROBIA / SCLAVIA UMILITOARE a ȚIGANILOR / ROMILOR în ȚARA MOLDOVEI (1428 – 1855)

MEF 12 Volume (1961-2012) / 52 documente / 15.07.1445 – 04.03.1805)

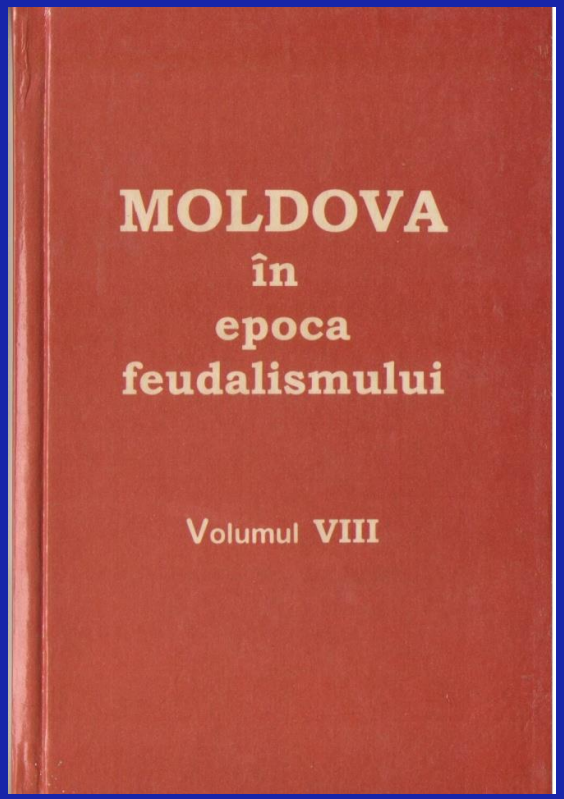

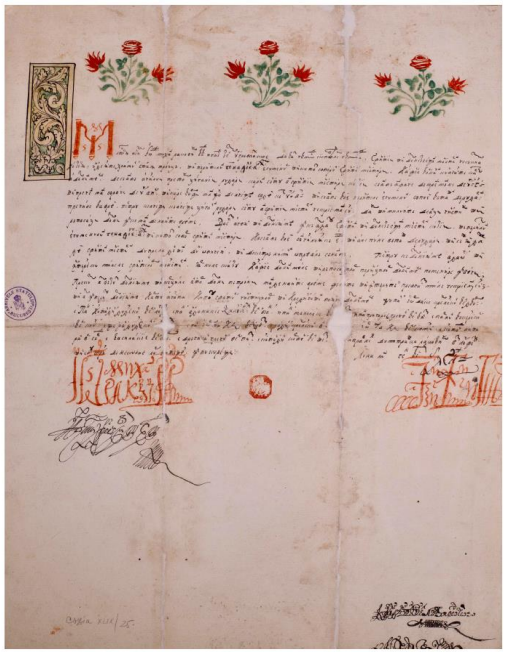

Țigani – 13, 87, 97, 109, 127, 132, 139, 185, 189; ~ **domnești** -134, 151, 183, 187, 189; ~ **mănăstirești** – 77, 151; ~ **robi** – 74, 97, 134, 136, 160, 183, 187; ~ **streini** – 127

46. 1758 (7266), februarie 24. Iaşi

+ Ию Скарлат Григоріе Гика воєвода, Б(о)жію м(и)л(о)стію, г(о)сп(о)даръ Земли Молдавскои. Înştiinţăm domniia mea cu acestu hrisov a domnii méle pentru cinstit şi credincios boiariul domnii mele, dumnealui Vasâlie Razul hatman, care numit boiariu slujând domnii mele cu credinţe şi cu dreptate, dreptu aceea şi domniia mea m-am milostivit asupra dumisale şi pentru a sa dreaptă slujbă şi cu credinţe l-am miluit pre dumnealui, din osăbită mila domnii mele, cu cinci sălaşe de ţâgani, din drepţi ţiganii domneşti de toiag, care să număscu Coruiari, anume Vasilie cu ţiganca lui…[1] şi cu copii lor, şi Ion…[1] cu copii lui, şi Grigoraş Bodolan cu copii lui, şi Tudor Tălpău cu ţiganca lui şi cu copii lor, şi Macovei cu copii lui, ca să-i fie dumisale ţiganii aceştie drepţi robi în veacu dumisale, şi fiilor dumisale, nepoţilor şi strenepoţilor, nestrămutaţi nici odănăoară. Şi poftim şi pre alţi luminaţi domni, ce vor fi în urma domnii méle miluiţi de Dumnăzău cu domniia ţerâi aceştie, ori din fii sau fraţii domnii mele, ori din neamul domnii mele, ori dintr-alţii, ca se-i întăriască şi domniile sale. Şi încă cu cât le va da mâna, să şi mai odaogă pentru a lor cinste şi vecinica pomenire.

Scrisu-s-au de Tanas, cămăraş de izvoade.

Ін Аѣин, зсѯѕ, лѹна фев(рѹаріе) кд.

Pecetea octogonală domnească, aplicată cu chinovar.

Ио Скарлат Гика воєвода <m.p.>.

ţigani – 15, 24, 28, 47, 52, 64, 74, 81, 156, 190, 199; ~ boiereşti – 74; ~ de baştină – 44; ~ domneşti – 74; ~ domneşti de toiag – 46; ~ gospod – 64; ~ robi – 74; ~ şerbi – 64;

ROBIA / SCLAVIA UMILITOARE a ȚIGANILOR / ROMILOR în ȚARA MOLDOVEI (1428 – 1855)

CLASIFICAREA ȚIGANILOR ROBI

ȚIGANII DOMNEȘTI (șătrari)

ȚIGANII MĂNĂSTIREȘTI (vătrași)

ȚIGANII BOIEREȘTI
(curteni, vătrași, șătrari)

ROBIA / SCLAVIA UMILITOARE a ȚIGANILOR / ROMILOR în ȚARA MOLDOVEI (1428 – 1855)

MEF 12 Volume (1961-2012) / 52 documente / 15.07.1445 – 04.03.1805)

Oct., 1760: "Țigani domnești nestătători";
01.07.1761: "Țigani boierești împărțiți cu învoială";
07.09.1768: "Țigani boierești dăruiți ca zestre (țigani de zestre)";
04.01.1772: "Țigani boierești întorși cu învoială la mănăstire";
"Țigani boierești și mănăstirești de împărțeală"; " Țigan rău"; "Țiganul mănăstiiri";
09.02.1781: "Țigani boierești și mănăstirești împărțiți cu învoială";
08.07.1781: "Țigani cumpărați"; "Țigani reîntorși prin cheltuiala boierului";
05.03.1782: "Țigan boieresc vândut cu tocmeală dreaptă"; "Țigan părintesc drept";
24.05.1784: "Țiganca șătrarului"; Țiganul medelnecerului; "Țigan străin".
20.12.1784: "Țigani boierești împărțiți frățește"; "Țigani scoși din casă";
26.11.1785: "Țigani boierești dăruiți ca moștenire"; "Țigani robi nestrămutați";
28.10.1794: "Țigani care umblă prin țară cu ceata și se hrănesc cu dreptate"; "Țigănci străine";
12.01.1796: "Țigani străini veniți de peste hotarul Moldovei, care după lăudat și nestrămutat obiceiul pământului, s-au luat întru a noastră domnească stăpânire";
07.04.1798: "Țigani domnești ascunși";"Țigani veniți din părți străine";
"Țigani luați în stăpânirea domnească".
02.07.1798: "Țigan rob în veci cu tot rodul ce se va naște dintrânsul".

ROBIA / SCLAVIA UMILITOARE a ȚIGANILOR / ROMILOR în ȚARA MOLDOVEI (1428 – 1855)

I – SURSĂ ISTORIOGRAFICĂ (1716)

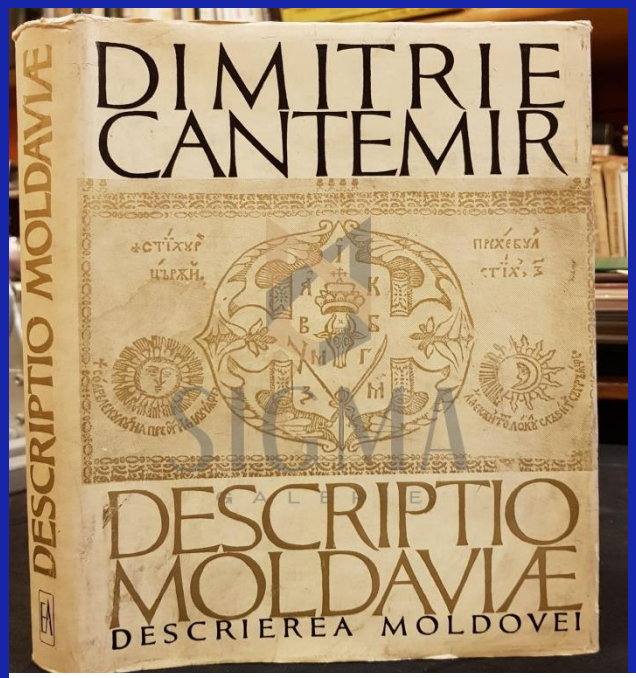

La 2 martie 1716 apare lucrarea lui Dimitrie Cantemir „Descrierea Moldovei” („Descriptio Moldaviae”), prima monografie geografică la români, scrisă în limba latină, la cererea Academiei din Berlin. Lucrarea este este însoțită de prima hartă a Moldovei.

Despre ceilalţi locuitori ai Moldovei

Nu cred să mai fie vreo altă ţară de mărimea Moldovei, în care să întâlneşti neamuri atât de multe şi atât de deosebite. Afară de moldoveni, ai căror strămoşi au venit îndărăt din Maramureş, mai locuiesc în Moldova şi greci, albanezi, sârbi, bulgari, leşi, cazaci, ruşi, unguri, nemţi, armeni, evrei şi ţiganii cei cu mulţi copii. *Grecii, albanezii, sârbii* şi *bulgarii* trăiesc slobozi în Moldova şi parte se îndeletnicesc cu neguţătoria, parte slujesc cu leafă domniei. *Nemţii, leşii* şi *cazacii* sunt puţini, fie oşteni, fie slujitori la curte; dintre leşi, câţiva au fost ridicaţi în rândul boierilor. *Armenii* se socotesc supuşi, la fel ca şi târgoveţii şi neguţătorii din alte cetăţi şi târguri ale Moldovei şi plătesc domnului aceeaşi dajdie. Ca şi papistaşii, ei au biserici tot atât de mari şi la fel de împodobite ca şi bisericile dreptcredincioşilor şi îşi urmează slobozi legea lor. Asemenea şi *evreii* se socotesc supuşi; ei trebuie să plătească o dajdie deosebită în fiecare an, mai mare decât aceea obişnuită. Nu au altă îndeletnicire decât neguţătoria şi să ţină hanuri. Pot să-şi facă sinagogă oriunde voiesc, însă nu de piatră, ci numai de lemn. *Ruşii* şi *ungurii* au fost totdeauna în Moldova vecini. *Ţiganii* sunt împrăştiaţi ici şi colo în toată Moldova şi nu afli boier care să nu aibă în stăpânirea sa câteva sălaşe de-ale lor. De unde şi când a venit acest neam în Moldova ? Nu ştiu nici ei înşişi şi nici nu se găseşte nimic despre dânşii în cronicile noastre. Toţi ţiganii, din toate ţinuturile, au acelaşi grai, care este amestecat cu multe cuvinte greceşti şi, pesemne şi persieneşti. Ei nu au altă îndeletnicire afară de fierărie şi zlătărie. Au aceeaşi înfaţişare şi aceleaşi năravuri ca şi ţiganii din alte ţări; însuşirile lor cele mai de seamă şi ceea ce îi deosebeşte de alţii sunt trândăvia şi furtişagul.

ROBIA ȚIGANILOR in ȚARA MOLDOVEI

SURSELE FOLCLORICE

ZANE, Iuliu A. ***Proverbele românilor din România, Basarabia, Bucovina, Ungaria, Istria și Macedonia.*** **– București: Socecu, 1895-1912. – Vol. I-IX.**

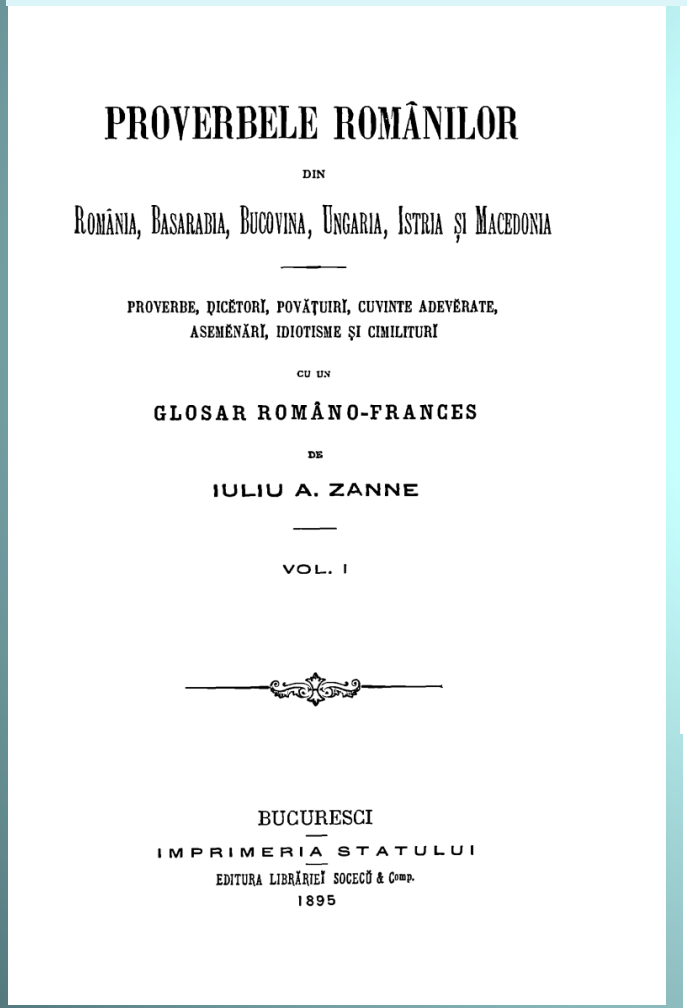

PROVERBELE ROMÂNILOR

DIN

ROMÂNIA, BASARABIA, BUCOVINA, UNGARIA, ISTRIA ȘI MACEDONIA

PROVERBE, ZICĂTORI, POVĂȚUIRI, CUVINTE ADEVĔRATE, ASEMĔNĂRI, IDIOTISME ȘI CIMILITURI

CU UN

GLOSAR ROMÂNO-FRANCES

DE

IULIU A. ZANNE

VOL. I

BUCURESCI

IMPRIMERIA STATULUI

EDITURA LIBRĂRIEI SOCECŬ & Comp.

1895

14191 Ţiganul nu e ca omul.

V. A. FORESCU, *c. Stănişóra, j. Sucĭava.*

Acelaş înţeles ca la No. 14190.

14192 * △ Ţiganul numaĭ din depărtare e om.

NICOL. RUSU, *c Ighisdorf, comit. Tîrnava-Mare, Transilvania.*

Acelaş înţeles ca la No. 14191.

14193 * △ Doĭ ómenĭ şi un ţigan.

E. I. PATRICIU, *înv. c. Smulţĭ. j. Comarlău.*

Poreclele ce se daŭ ţiganilor sunt fără sfîrşit. Eată câte-va dintre acestea: *Cióră, Cioroiu, Balaur, Baragladină, Coţofană, Harap, Grangur, Dancĭu, Graur, Graurică, Faraon, Gaşper, Ciaurel, Cioromină, Tare'ĭ ócheş, Impeliţat, Incrozmat, Intaclunat, Român vechĭu, etc.*

ROBIA / SCLAVIA UMILITOARE a ȚIGANILOR / ROMILOR în ȚARA MOLDOVEI (1428 – 1855)

SURSELE FOLCLORICE

ZANE, Iuliu A. *Proverbele românilor din România, Basarabia, Bucovina, Ungaria, Istria și Macedonia*. – București: Socecu, 1895-1912. – Vol. I-IX.

„Lumea moare de Tătari, Stanca bea cu lăutari” / „A se trânti ca o plăcintă țigănească” / „ S-a săturat ca țiganul care a mâncat întâi frunza, și pe urmă poama” / „Lucru ortăcesc e ca și lucru țigănesc – e întotdeauna rău făcut”; // „Toarnă ca din budăiul țiganului” / „Tocmeala-i țigănească, dar plata trebuie să fie omenească”; // „Țiganii sunt Români vechi, dar evreii sunt Români noi” / „Țiganul e rudă cu dracu, de aceea rabdă cu tărie gerul și la foc nu se pârlește, nu are urât și nici nu-i e frică de miezul nopții când doarme sub corturi” / „Țiganul e negru ca balega, dar parcă e curat ca dracu” / „Țiganul numai din depărtare e om” / „Am văzut trecând doi oameni și un țigan” / „S-a bește Românul și a dat suflet țiganului” / „Țiganul când a ajuns împărat, întâi pe tatăl său l-a spânzurat” / „Pe țigan de-l vei spăla, tot negru va rămânea” / „Țiganul cu minciuna mănâncă purceaua” / „Măi țigane, a murit tatăl tău! – Aoleu! și luleaua mea a rămas la el!” / „Crapă pietrele de frig și țiganii în ilic” / „Țiganul cântă de foame” /„Tot țiganul își laudă ciocanul” / „Nici răchită pom de bute, nici țiganul om de frunte” / Nici tata nu-i Domn, dar nici țiganul nu e om” / „Țiganul tot țigan rămâne chiar și în ziua de Paște” /

DEZROBIREA ȚIGANILOR / ROMILOR în ȚARA MOLDOVEI (1844 – 1855)

31 Ianuarie 1844 – TIGANII MANASTIRESTI

14 Februarie 1844 – TIGANII DOMNESTI

Mihail STURZA

10 Decembrie 1855 –TIGANII BOIERESTI

Grigore Alexandru GHICA

DEZROBIREA ȚIGANILOR / ROMILOR în ȚARA MOLDOVEI (1844 – 1855)

DEZROBIREA ȚIGANILOR / ROMILOR în ȚARA MOLDOVEI (1844 – 1855)

LITERATURA ARTISTICĂ

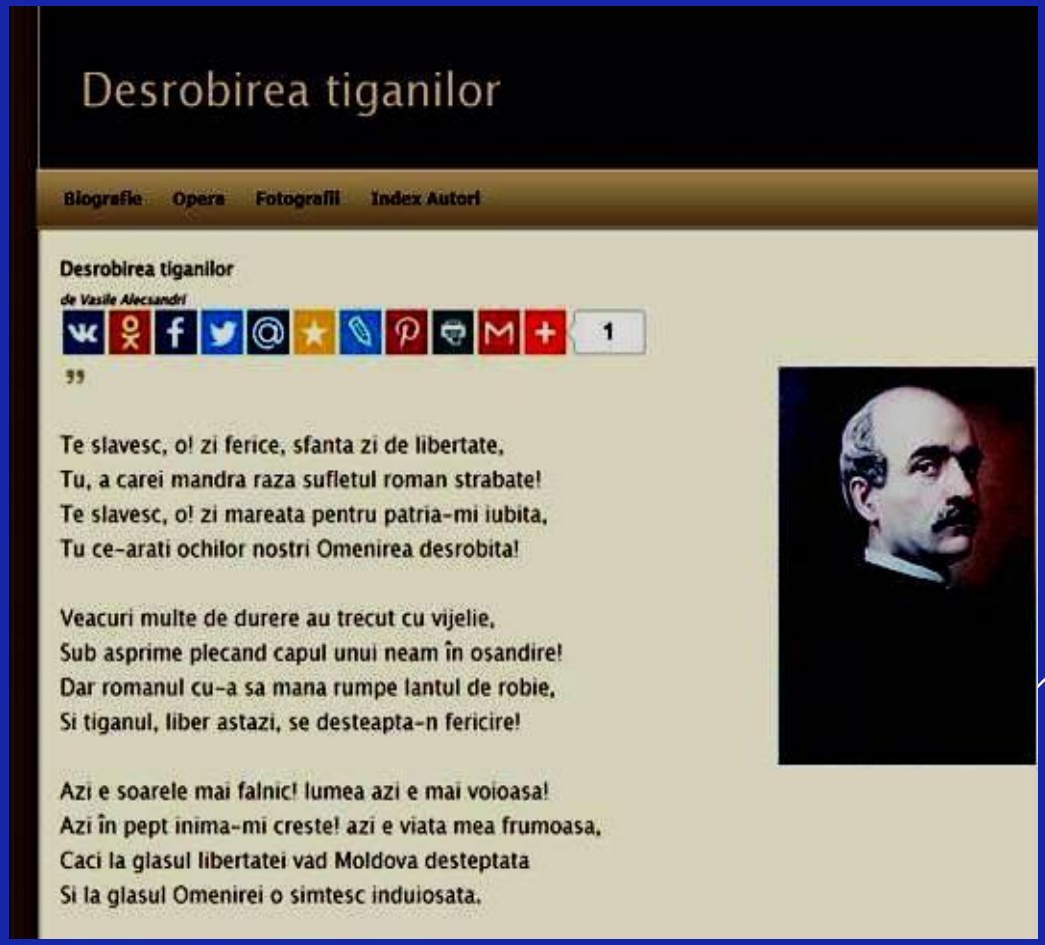

Fala-n lume si marire pentru tine-n veci sa fie,

O! Moldovo, tara mandra! tu, ce dai sfanta dreptate!

Bratul tau ce sfarma astazi un jug aspru de robie,

Tie insasi pregateste viitor de libertate!

Iași, 31 ianuarie 1844

Volumul „Suvenire” (1844)

https://www.vasilealecsandri.eu/opere/poezii/desrobirea_tiganilor.html#.U9PhLdaOVko

IMAGINEA ROMANTICĂ a ȚIGANILOR în BASARABIA ȚARISTĂ (1827 – 1917)

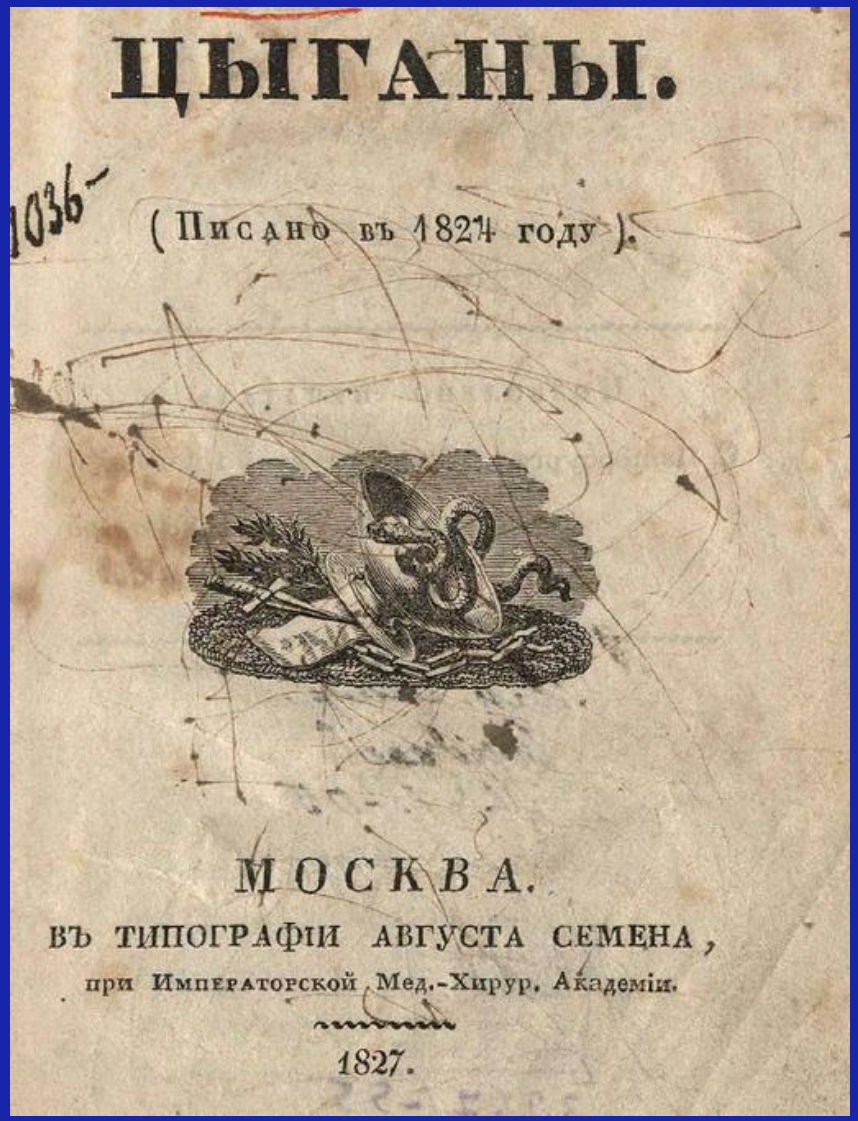

ЦЫГАНЫ.

(Писано въ 1824 году).

МОСКВА.

ВЪ ТИПОГРАФІИ АВГУСТА СЕМЕНА,

при Императорской Мед.-Хирур. Академіи.

1827.

Цыганы шумною толпой
По Бессарабіи кочуютъ.
Они сегодня надъ рѣкой
Въ шатрахъ изодраныхъ ночуютъ.
Какъ вольность веселъ ихъ ночлегъ
И мирный сонъ подъ небесами.
Между колесами шелѣгъ,
Полу-завѣшанныхъ коврами,
Горитъ огонь; семья кругомъ
Готовитъ ужинъ; въ чистомъ полѣ
Пасутся кони; за шатромъ
Ручной медвѣдь лежитъ на волѣ.

IMAGINEA ROMANTICĂ a ȚIGANILOR în BASARABIA ȚARISTĂ (1827 – 1917)

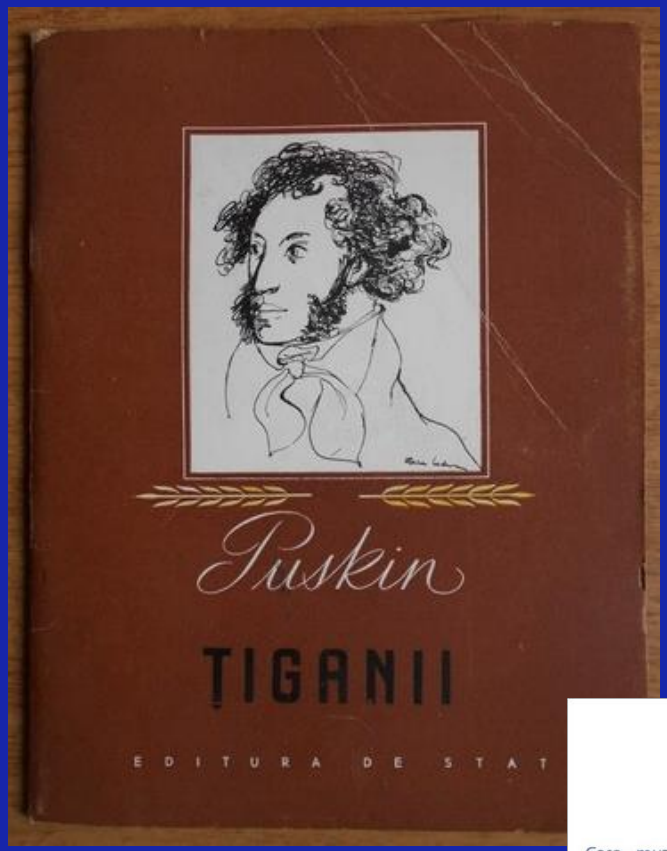

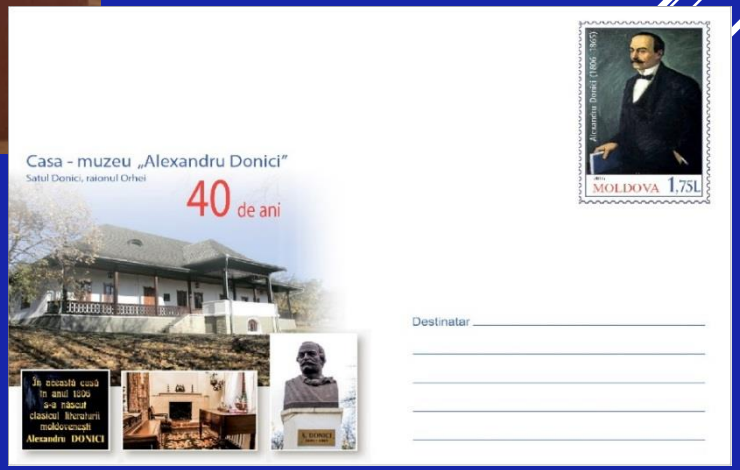

Cu șatrele din loc în loc
Țiganii prin Bugeac se poartă,
Neprihănind al lor noroc,
Sau nestatornica lor soartă.
Ei astăzi, iată, au rămas
La mal de apă pentru mas.
Cu țoluri rupte, afumate
Căruțele le învelesc
Pe deasupra pân' la roate,
Apoi femeile gătesc
Mâncare proastă și se pun
Buluci lângă ceaun.
În depărtare se privesc
Cum caii pasc la iarbă verde,
Iar după șatre dezlegați
Șed urșii bine învățați,
Gâlcevi și vorbe, și strigare,
Amestecate cu cântare,
Și sunetul de fierării
Asurdă locul în câmpii,
De drum ei iarăși fac gătire.
Traducere A. Donici (1835)

STAREA SOCIALĂ și LOCALIZAREA ȚIGANILOR în BASARABIA ȚARISTĂ (1812-1916)

BESSARABIAN ROMA

Nomads – Layesh – Shatrari – Korturari – Katunari

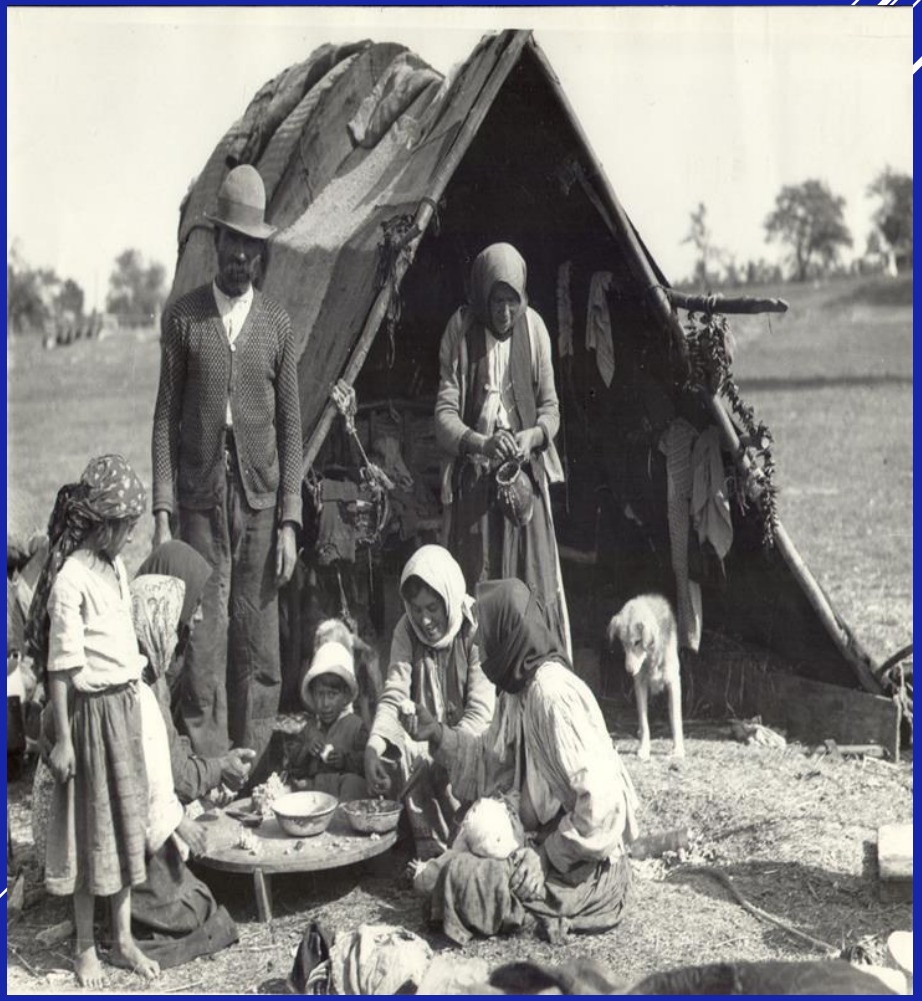

STAREA SOCIALĂ și LOCALIZAREA ȚIGANILOR în BASARABIA ȚARISTĂ (1812-1916)

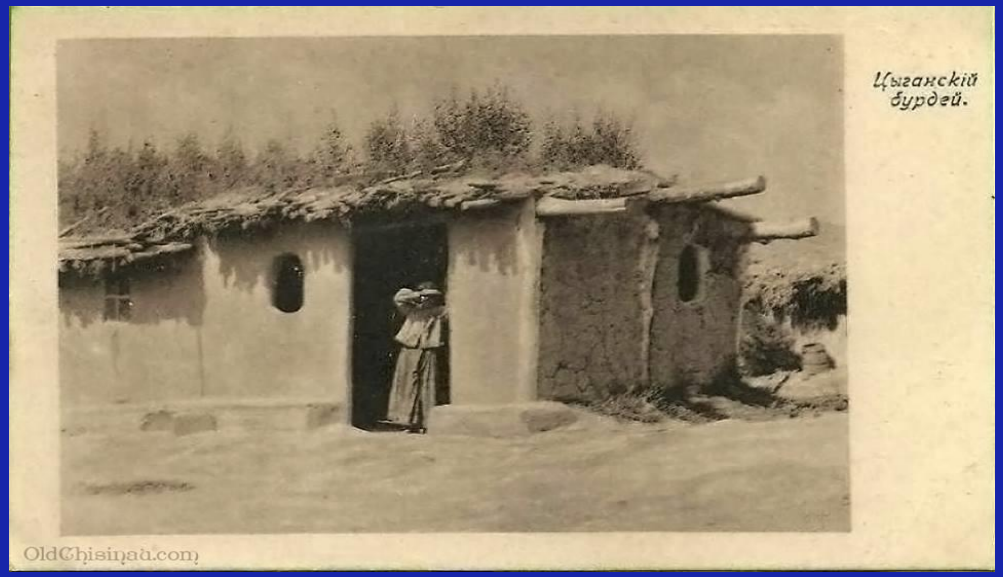

EMANCIPAREA SOCIAL-CULTURALĂ SPOLIATĂ

Imaginea Distinctivă – Ziarul Romilor din România – O ROM (1934)

Anul VII. — Nr. 1 Exemplarul 2 Lei Aprilie 1941

GLASUL ROMILOR

ORGANUL ASOCIAȚIEI „UNIUNEA GENERALA A ROMILOR DIN ROMANIA"

DIRECTOR-FONDATOR:	ABONAMENT ANUAL:			REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:	ADMINISTRATOR-GENERAL:
GH. NICULESCU		Membrii și Filiale	Lei 100	BUCUREȘTI. PIAȚA SF. ANTON Nr. 10	NICULAE NICULESCU
		AUTORITĂȚI	„ 500		
		STRĂINĂTATE	„ 700		

Urăm membrilor și cititorilor noștri sărbători fericite și-i salutăm cu creștinescul: „Christos a înviat"!

7 ANI

Anul acesta am încrustat a șeaptea crestătură pe răbojul activității noastre și am adăogat încă o ițerigă la lanțul pe care îl vom făuri pentru viitorul și așezarea „Asociației", pe linia și la nivelul celorlalte organizații similare din scumpa și în veci țara noastră România, pe care o dorim să o vedem iarăși, și cât mai curând, în granițele ei firești.

***

Cu toate evenimentele ce s'au succedat unele după altele în cursul anului 1940-1941, Asociația noastră a fost la post, făcându-și datoria cu prisosință în ceiace privește intere-

6 SEPTEMVRIE 1940

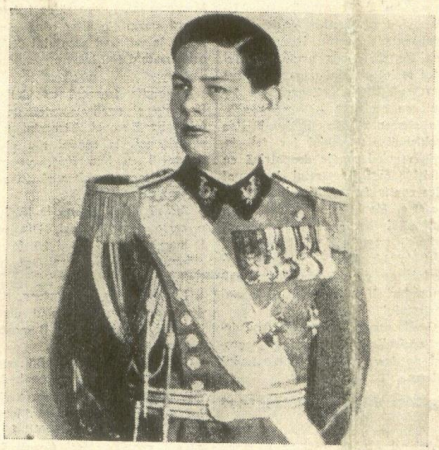

M. S. REGELE MIHAI I

Precipitarea evenimentelor petrecute pentru Țara noastră, și în urma abdicărei Regelui Carol II în favoarea fiului său Mihai, Mare Voevod de Alba Iulia, Acesta în ziua de 6 Septembrie 1940 a fost proclamat Rege al Românilor.

Acest Vlăstar Regesc, urcă-

lui Mihai pe tronul Țărei Românești, a sosit în țară și M. S. Regina-Mamă Elena, pe care întreg poporul a primit'o cu dragostea și cinstea caracteristică românului. Ea va fi pentru tânărul nostru Suveran, cea mai bună îndrumătoare și sfătuitoare.

CONDUCATORUL STATULUI

Nu noi vom fi în măsură, să ilustrăm personalitatea marelui nostru general, însă în sinceritatea ce ne incumbă dragoste către conducătorul Statului, ne mărginim prin următoare șiruri să aducem o umilă închinare acelui care la răspântia istoriei Țarei noastre, Dzeu l'a hărăzit să re fie profetor și îndrumător.

Ostaș integru, figura proeminentă, energic și bun conducător al treburilor țărei, Generalul Ioan Antonescu a dovedit'o atât ca militar, cât și ca conducător, iar în urma evenimentelor petrecute de la 6 Septembrie 1940 și până în prezent, s'a afirmat ca atare.

Când țara ne era ciuntită de dușmani din afară, iar poporul infiltrat la anarhie, de elemente cari doriau prăbușirea regimului, Generalul Ioan Antonescu a dat dovadă de cea mai mare energie, de cel mai hotărât fact, și nu în mai mult de 3 zile a stabilit ordinea în Stat și siguranța în viitor.

Gândul său este astăzi în continuu la Țăranul nostru, la Agricultură, la Industrii, și la refacerea și înfloritrea Țărei pe toate tărâmurile, Politice, Sociale și Economice. Datoria noastră de cetățeni loiali, născuți, crescuți din fată în f u în această Țară, să dorim D-lui Gen. Ioan Antonescu, Conducătorul Statului, sănătate pentru a putea duce la bun sfârșit opera marilor reforme pe care le-a înfăptuit și

D. General Ion Antonescu
Conducătorul Statului Român

asigurăm de devotamentul nostru neprecupețit, și vom fi la datorie ori când țara va avea nevoe, strigând „Prezent".

Glasul Romilor

EMANCIPAREA SOCIAL-CULTURALĂ SPOLIATĂ

Imaginea Distinctivă – Ziarul Romilor din România – O ROM (1934)

Nr. 1 Glasul Romilor Pag. 3-a

Rasismul și Romii

De câtăva vreme se vântură în presa noastră, ideia rasismului, și se caută pe această chestiune țarpul ispășitor în necăjiții de Romi.

Nu știu dacă în vre-o țară din Europa s'a pus vre-odată chestia rasismului,

Cu toate acestea noi care avem datoria să punem această problemă în balanța dreptății și a luminei, ne încumentăm ca cunoscători să dăm, care-care lămuriri în această chestie.

In articolul din pag. II. întitulat „*Spicuiri despre istoricul țiganilor și împrăștierea lor în Europa*", reprodus în mare parte cu îngăduința autorului, D-l Prof. George Potra, doctor în litere, arătăm că sunt aproape 700 de ani, de când acești necăjiți oameni, au popoțit pe meleagurile „Principatelor Unite", ca robi, și în decursul atâtor secole, față și de vitregia timpurilor, au sistat în aceiași nenorocită stare, până la dezrobire, care însă pentru ei, acest act de mare operă umană la care au conlucrat cei mai luminați și iluștrii bărbați de stat, contimporani, nu a fost a le ajuta în sensul vreunui progres.

Acum în urmă însă, față cu progresul, au păsit și unii dintre ei, dând dovadă de aptitudini mai desvoltate, în diferite ramuri de acre zac unii dintre ei, dau contigentul cel mai mare în ce privește mortalitatea infantilă.

In afară de aceasta, ei nu prezintă, o credem, niciun pericol pentru securitatea și suveranitatea poporului român.

La datorie față de obligațiile Legilor Țării, au fost totdeauna coi la cot cu frații români, și au fost cazuri când nu s'au dat în lături atunci când a trebuit să-și apere glia, dând dovadă de bravură și vitejie, în luptele ce poporul românesc le-au dus cu cei ce căutau să contropească pământul patriei noastre.

Romii n'au fost dezertori, trădători, nici spioni și acolo unde au fost puși, au făcut treabă, au muncit fără murmur.

Că au rămas în urmă cu progresul vremurilor, vina nu este a lor. Dacă în trecut s'ar fi ocupat cine-va mai de aproape de acești oameni necăjiți, vă asigurăm că mult s'ar fi schimbat soarta lor și astăzi nu ar mai fi vorba de „Rasismul".

G. Niculescu

BALUL 1941

Asociația noastră urmând a da Balul său tradițional, în ajunul zilei de 24 Ianuarie 1941 (Unirea Principatelor), din beneficiul căruia se venea în ajutorul copiilor săraci romi ai membrilor asociației, din cauza evenimentelor, s'a amânat pentru ziua de 23 Februarie 1941, când a avut loc în Saloanele „Liederteifel" din str. Academiei

*
**

Iacă dela ora 4 p. m. Secretarul-

D. G. NICULESCU
Președintele general

general, secondat de comitetul organizator s'a prezentat la sală pentru a lua ultimele dispoziții ca totul să fie pus la punct. Se deleagă personalul de control să aranjeze casieerii, gardeerobirii și se ia măsuri pentru ca bufetul să nu lase nimic de dorit, având în vedere că romii-romițele într'un an odată își dau arama pe față cu haleâlâ și în special pileala.

La ora 7½ se prezintă președintele general în persoană spre a observa dacă dispozițiunile date au fost îndeplinite întocmai. După recomandațiile făcute asupra aranjamentului celor trei muzici și instalarea la poartă a doi jandarmi, asistată de doi membrii organizatori cu felinara camuflată spre a primi pe vizitatori, D-sa părăsește sala pentru a se reîntoarce cu D-na.

Din cauza întunericului circulația se făcea cu mare greutate, din care cauză, mulți sosiți mai de vreme ca ora 8 și neavând cunoștință că intrarea principală în saloanne era în fundul curții, s'au înapoiat acasă, bazați și pe fâptul evenimentului ce se produsese cu o lună mai înainte.

La ora 8 simpaticul nostru Radu Neacșu și cu fratele Grigore Radu, membri în comitet, împodobiți cu coifuri de dragoni pe cap și cu pinteni de cocoși la picioare, având câte un felinar camuflat în mână, se instalează la poartă și intră în funcție, atrăgând prin mimica lor, atenția celor cari căutau saloanele.

Animația crește odată cu cei cari sosesc mereu, serpentinele, împânzesc sala, confetiile plouă din plin, tiribombele trosnesc ca la război. Decorul îl complectează caschetele, unele mai frumoase ca altele, simbolizând prin forma lor, toate modele depe glob. Ici apare un mandarin, dincolo un chinez cu coada pe spate, apoi se amestecă cu huzari, grenadieri, marinari, jobenuri colorate. Romițele se împodobesc și ele cu diademe, paiețe, tiroleze, rusoaice etc...

La orele 11 sosește președintele general cu Doamna, fiind întâmpinat de comitetul control. Muzica întonează marșul și o romiță mică prezintă Doamnei un frumos buchet de flori, Dl. I. Niculescu, președintele de de vârstă al Asociației, urează în numele Consiliului de administrație bun sosit, relatând în puține cuvinte, mulțumirea de care este animată asistența care așteaptă eșalonată, pe voevodul lor.

La intrare în Saloane, isbucnesc

DEPORTAREA și EXTERMINAREA la BUG / TRANSNISTRIA a ȚIGANILOR din ROMÂNIA (1942-1944)

CONSILIUL EUROPEI
PROIECT
EDUCAȚIA
COPIILOR ROMI
ÎN EUROPA

COUNCIL OF EUROPE CONSEIL DE L'EUROPE
© CONSILIUL EUROPEI

ROMII | ISTORIE

DEPORTĂRI DIN ROMÂNIA 5.5

Deportări din România

Vasile Ionescu

Deportările romilor nomazi, iulie - august 1942 I Deportările romilor sedentari considerați „indezirabili", septembrie 1942 I Tratamentul aplicat romilor în Transnistria I Anii de după război şi modul în care deportările romilor au fost abordate în timpul proceselor pentru crime de război I Viitorul trecutului: recunoaşterea robiei şi a Holocaustului romilor

După abolirea robiei, în 1856, statul român se dezinteresează de soarta romilor, timp de un secol. La extrema cealaltă, în 1942 – la doi ani de la venirea sa la putere – Garda de Fier începe deportarea masivă a romilor. În număr egal cu al evreilor, romii sunt aduşi de pe cealaltă parte a Nistrului, în Sud-Estul Ucrainei. Sunt deportați în această regiune fără a putea să ia cu ei nimic din efectele personale sau obiecte de primă necesitate şi vor trebui să îndure doi ani de foamete, boli şi moarte. Doar aproximativ jumătate dintre romii deportați ajung să supraviețuiască până în martie 1944, data la care România începe evacuarea tuturor cetățenilor săi din Transnistria.

https://rm.coe.int/deportari-din-romania-fise-de-informare-despre-istoria-romilor/16808b1c2c

DEPORTAREA și EXTERMINAREA la BUG / TRANSNISTRIA a ȚIGANILOR din ROMÂNIA (1942-1944)

NUMĂRUL ROMILOR DEPORTAȚI ŞI MORȚI

Numărul exact al romilor deportați şi morți în Transnistria nu se cunoaşte. În 1946, comisia română pentru război a recunoscut că 36.000 de romi muriseră în lagărele din Transnistria, dar alte statistici arată cifre cu mult mai mari. Arhivele române, ca şi cele de la Odesa şi Nikolaev (două oraşe situate astăzi în Ucraina) nu au fost cercetate. După surse contemporane, numărul romilor deportați în Transnistria între iunie 1942 şi decembrie 1943 a depăşit uşor numărul de 25.000. La 14 martie 1944, când cetățenii români- de orice origine - au fost evacuați din Transnistria, sub-inspectoratul general al jandarmeriei din Odesa a semnalat că avea 12.083 de romi în circumscripția sa.

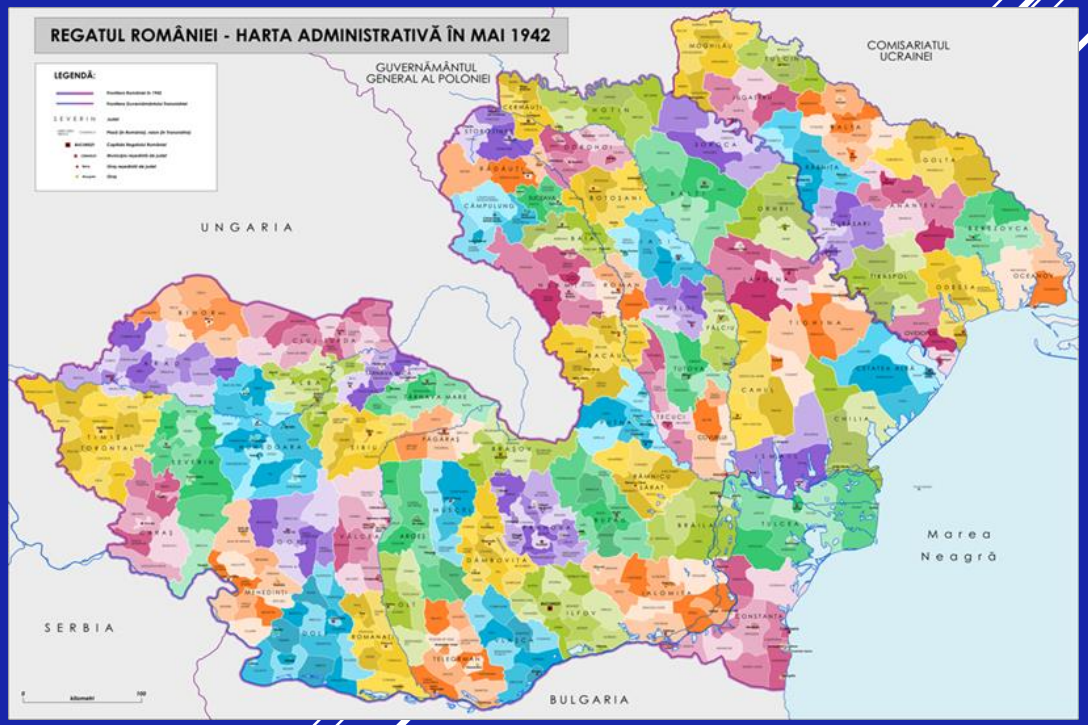

https://rm.coe.int/deportari-din-romania-fise-de-informare-despre-istoria-romilor/16808b1c2c

DEPORTAREA și EXTERMINAREA la BUG / TRANSNISTRIA a ȚIGANILOR din ROMÂNIA (1942-1944)

TRANSNISTRIA

Opera constructivă a României în ținutul dintre Nistru și Bug

Reportaj special al corespondentului nostru trimis în teritoriile ocupate, Dr. H. Franz

Guvernatorul

șeful administrației civile române

DEPORTAREA și EXTERMINAREA la BUG / TRANSNISTRIA a ȚIGANILOR din ROMÂNIA (1942-1944)

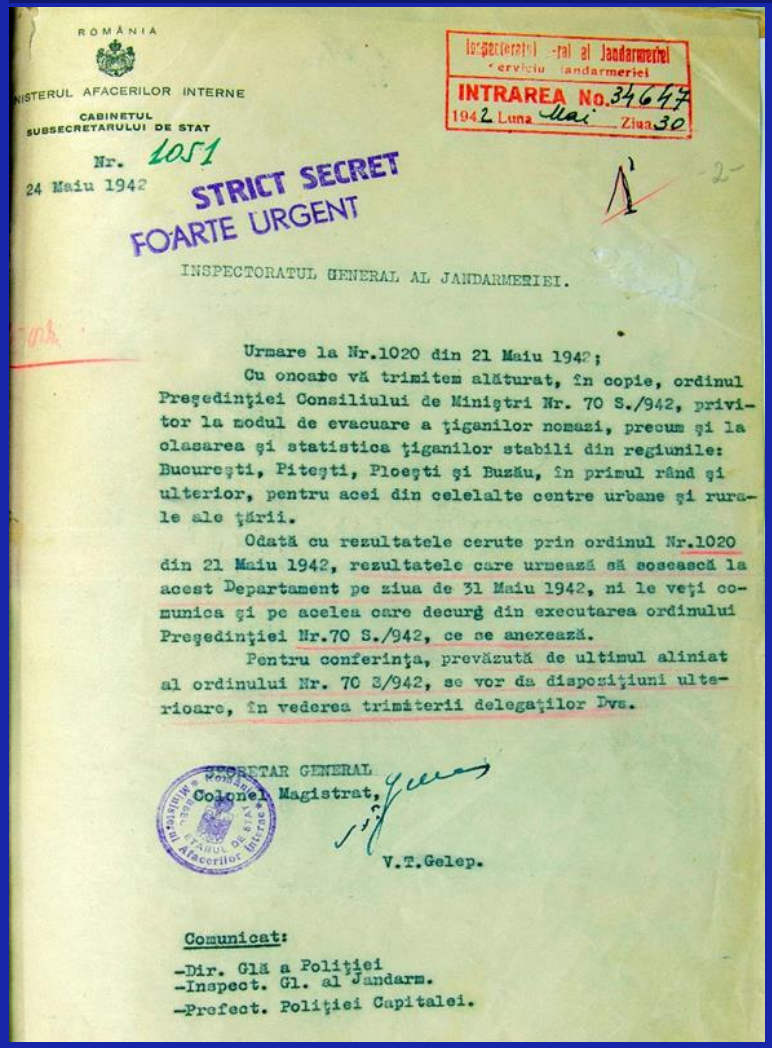

ROMÂNIA

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE

CABINETUL SUBSECRETARULUI DE STAT

Nr. 1051

24 Maiu 1942

Subsecretariatul General al Jandarmeriei
Serviciu Jandarmeriei
INTRAREA No. 34647
1942 Luna Mai Ziua 30

STRICT SECRET
FOARTE URGENT

INSPECTORATUL GENERAL AL JANDARMERIEI.

Urmare la Nr.1020 din 21 Maiu 1942;

Cu onoare vă trimitem alăturat, în copie, ordinul Președinției Consiliului de Miniștri Nr. 70 S./942, privitor la modul de evacuare a țiganilor nomazi, precum și la clasarea și statistica țiganilor stabili din regiunile: București, Pitești, Ploești și Buzău, în primul rând și ulterior, pentru acei din celelalte centre urbane și rurale ale țării.

Odată cu rezultatele cerute prin ordinul Nr.1020 din 21 Maiu 1942, rezultatele care urmează să sosească la acest Departament pe ziua de 31 Maiu 1942, ni le veți comunica și pe acelea care decurg din executarea ordinului Președinției Nr.70 S./942, ce se anexează.

Pentru conferința, prevăzută de ultimul aliniat al ordinului Nr. 70 S/942, se vor da dispoziții ulterioare, în vederea trimiterii delegaților Dvs.

SECRETAR GENERAL
Colonel Magistrat,
V.T.Gelep.

Comunicat:
-Dir. Glă a Poliției
-Inspect. Gl. al Jandarm.
-Prefect. Poliției Capitalei.

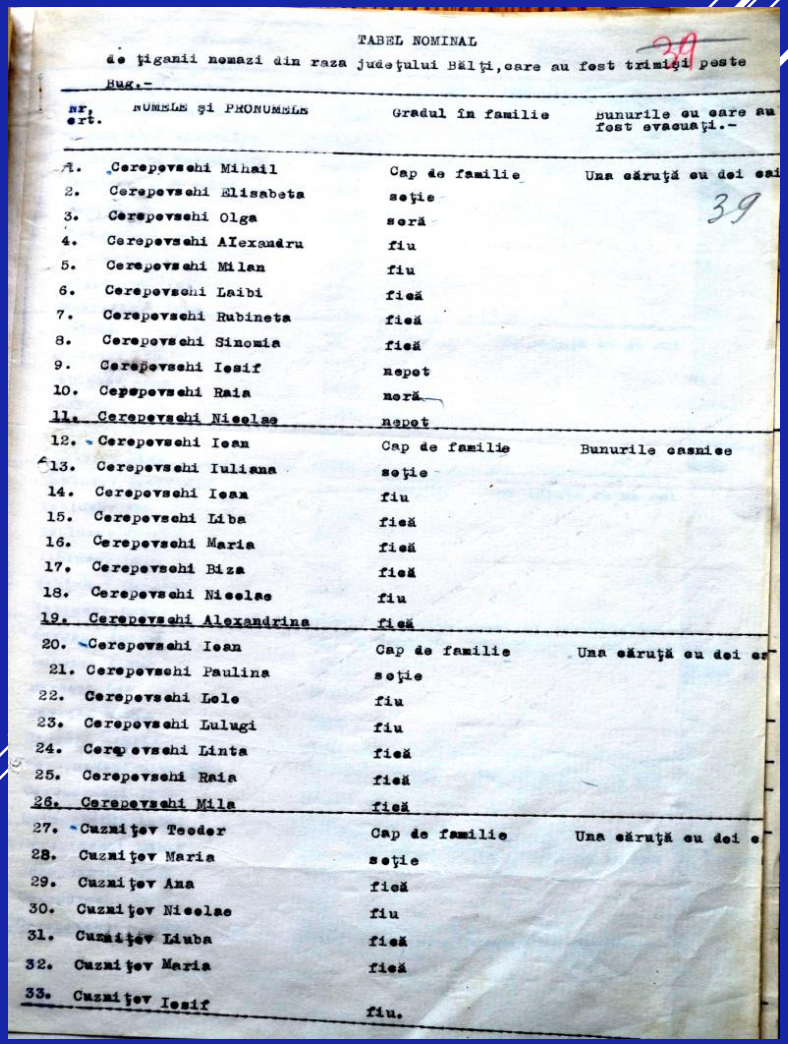

TABEL NOMINAL

de țiganii nomazi din raza județului Bălți, care au fost trimiși peste Bug.-

Nr. crt.	NUMELE și PRENUMELE	Gradul în familie	Bunurile cu care au fost evacuați.-
1.	Cerepovschi Mihail	Cap de familie	Una căruță cu doi cai
2.	Cerepovschi Elisabeta	soție	
3.	Cerepovschi Olga	soră	
4.	Cerepovschi Alexandru	fiu	
5.	Cerepovschi Milan	fiu	
6.	Cerepovschi Laibi	fiică	
7.	Cerepovschi Rubineta	fiică	
8.	Cerepovschi Simonia	fiică	
9.	Cerepovschi Iosif	nepot	
10.	Cepepovschi Raia	soră	
11.	Cerepovschi Nicolae	nepot	
12.	Cerepovschi Ioan	Cap de familie	Bunurile casnice
13.	Cerepovschi Iuliana	soție	
14.	Cerepovschi Ioan	fiu	
15.	Cerepovschi Liba	fiică	
16.	Cerepovschi Maria	fiică	
17.	Cerepovschi Biza	fiică	
18.	Cerepovschi Nicolae	fiu	
19.	Cerepovschi Alexandrina	fiică	
20.	Cerepovschi Ioan	Cap de familie	Una căruță cu doi cai
21.	Cerepovschi Paulina	soție	
22.	Cerepovschi Lelo	fiu	
23.	Cerepovschi Lulugi	fiu	
24.	Cerepovschi Linta	fiică	
25.	Cerepovschi Raia	fiică	
26.	Cerepovschi Mila	fiică	
27.	Cuzmițev Teodor	Cap de familie	Una căruță cu doi cai
28.	Cuzmițev Maria	soție	
29.	Cuzmițev Ana	fiică	
30.	Cuzmițev Nicolae	fiu	
31.	Cuzmițev Liuba	fiică	
32.	Cuzmițev Maria	fiică	
33.	Cuzmițev Iosif	fiu.	

DEPORTAREA și EXTERMINAREA la BUG / TRANSNISTRIA a ȚIGANILOR din ROMÂNIA (1942-1944)

1. **Census of the Gypsies - 25 Mai 1942.**
2. **Nomads Romanian Gypsies 9.471 / 114 Bessarabian Nomads Gypsy: district Lapusna and Balti.**
3. **Deportation of Nomads Gypsy started at 01 June 1942.**
4. **Crossing points at Dniester river: Cosauti village (Soroca district), Criuleni city, Tighina city.**
5. **Nomads Gypsy have been deployed in Balta and Golta district.**

DEPORTAREA și EXTERMINAREA la BUG / în TRANSNISTRIA a ȚIGANILOR din ROMÂNIA (1942-1944)

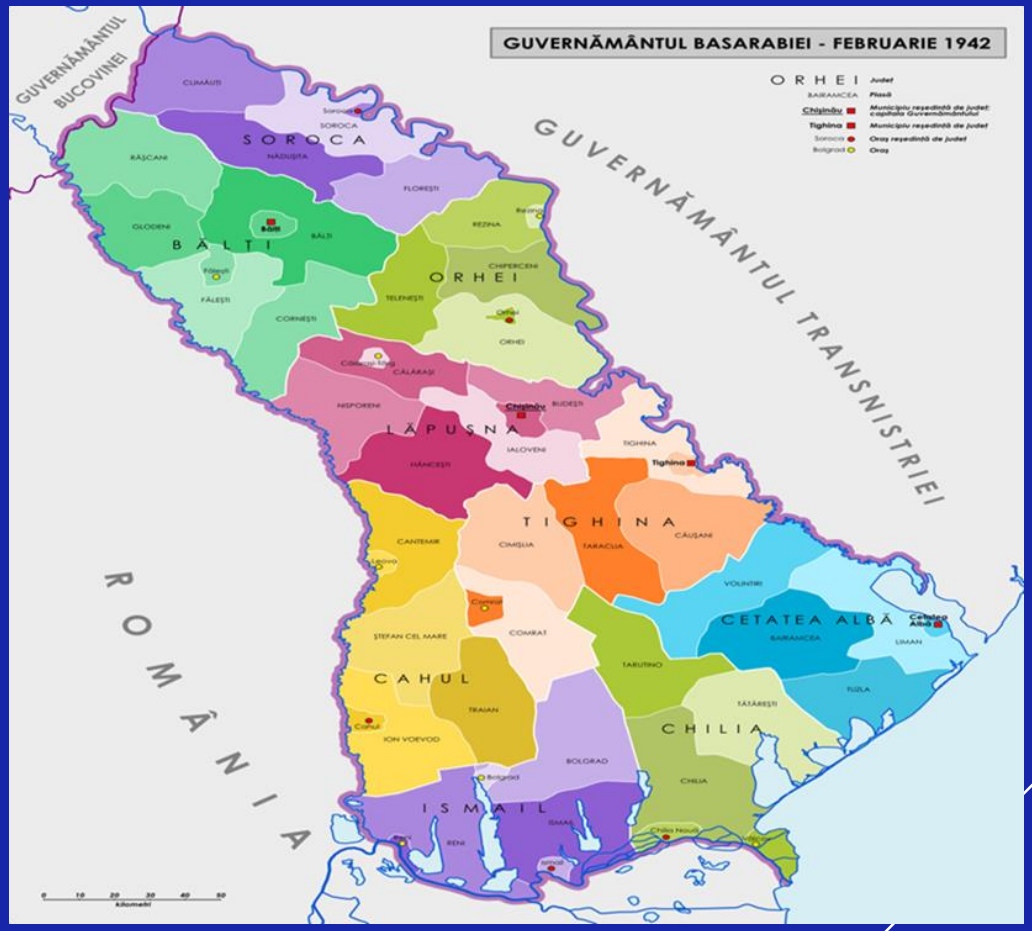

SITUATIE RECAPITULATIVA

De ţiganii nomăzi depe teritoriul rural şi urban ...uaţi în Transnistria în perioada de timp dela 1 Iunie-August 1942, conform ordinului Ministerului Afacerilor Interne Nr.1051 din 24 Mai 1942 şi Nr.6982 din 25 Iunie ...12, al Preşedinţiei Consiliului de Miniştri.-

----------0000----------

Bărbaţi	2.352
Femei	2.375
Copii	6.714
Total	11.441

-----oOo-----

DEPORTAREA și EXTERMINAREA la BUG / în TRANSNISTRIA a ȚIGANILOR din ROMÂNIA (1942-1944)

DEPORTAREA și EXTERMINAREA la BUG / în TRANSNISTRIA a ȚIGANILOR din ROMÂNIA (1942-1944)

1. Census of the Gypsies - 25 Mai 1942.

2. Sedentary Romanian Gypsies 31.438: ***„cei care duceau un mod de viata tiganesc: sunt socotiti indezirabili si periculosi in orase; condamnati si recidivisti; nu au mijloace de existenta sau ocupatie precisa din care sa traiasca in mod cinstit prin munca si deci constituie o povara si pericol pentru ordinea publica”.***

3. Sedentary Bessarabian Gypsies 2.123 / Districts Balti, Lapusna, Ismail, Chilia, Cetatea Alba, Cahul.

4. Deportation of Sedentary Gypsy started at 12 September 1942 in nine trains:

Trenul E.3 ***Bucuresti – Tighina*** (12.09.1942/ora 20.10/1.922 romi);

Trenul E.4 ***Pitesti – Tighina*** (12.09.1942/ora 08.45/1.544 romi);

Trenul E.5 ***Timisoara – Tighina*** (13.09.1942/ora 09.00/1.624 romi);

Trenul E.6 ***Alba-Iulia – Tighina*** (13.09.1942/ora 08.00/1.080 romi);

Trenul E.7 ***Iasi – Tighina*** (14.09.1942/ora 22.55/1.559 romi);

Trenul E.8 ***Turnu Severin – Tighina*** (14.09.1942/ora 18.40/1.530 romi);

Trenul E.9 ***Deva – Tighina*** (15.09.1942/ora 21.00/1.352 romi);

Trenul E.10 ***Constanta – Tighina*** (15.09.1942/ora 10.00/1.714 romi);

Trenul E.11 ***Chisinau – Tighina*** (16.09.1942/ora 10.00/1.590 romi)

5. Sedentary Romanian Gypsy have been deployed in Berezovca and Oceacov district.

DEPORTAREA și EXTERMINAREA la BUG / în TRANSNISTRIA a ȚIGANILOR din ROMÂNIA (1942-1944)

Romanian Gypsy settlements in Transnistria: “Lagar de tigani” / “Sat de tigani” / “Colonie de tigani” / “Tabara de tigani” / „Ghetou”.

7 **settlements for Bessarabian Roma in Transnistria region:**
Golta district:
Tryduby village (raionul Kryve Ozero),
Syrove village (raionul Kryve Ozero/act.Vradiivka),
Katerynka village (raionul Golta/act.Pervomaisk),
Domanivka city (raionul Domanivka).

Berezovca district:
Avdotivka village (comuna Kovalivka, raionul Landau/act.Mykolaiiv),
Variusyne village (raionul Veselynove).

Oceacov district:
Neceaiane village (raionul Oceacov/act.Mykolaiiv).

DEPORTAREA și EXTERMINAREA la BUG / în TRANSNISTRIA a ȚIGANILOR din ROMÂNIA (1942-1944)

Beggars

DEPORTAREA și EXTERMINAREA la BUG / în TRANSNISTRIA a ȚIGANILOR din ROMÂNIA (1942-1944)

Fortune tellers

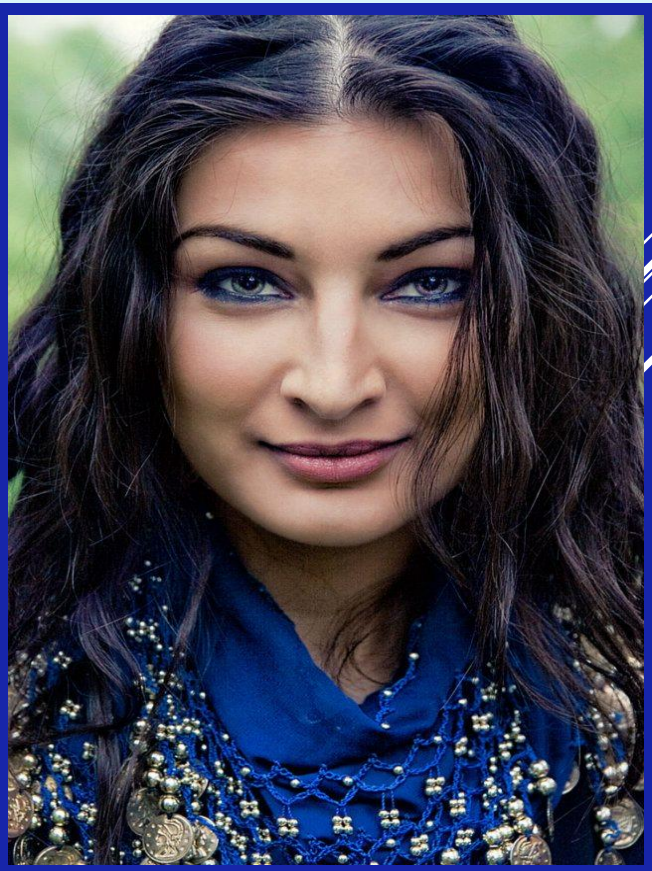

DEPORTAREA și EXTERMINAREA la BUG / în TRANSNISTRIA a ȚIGANILOR din ROMÂNIA (1942-1944)

DEPORTAREA și EXTERMINAREA la BUG / în TRANSNISTRIA a ȚIGANILOR din ROMÂNIA (1942-1944)

DEPORTAREA și EXTERMINAREA la BUG / în TRANSNISTRIA a ȚIGANILOR din ROMÂNIA (1942-1944)

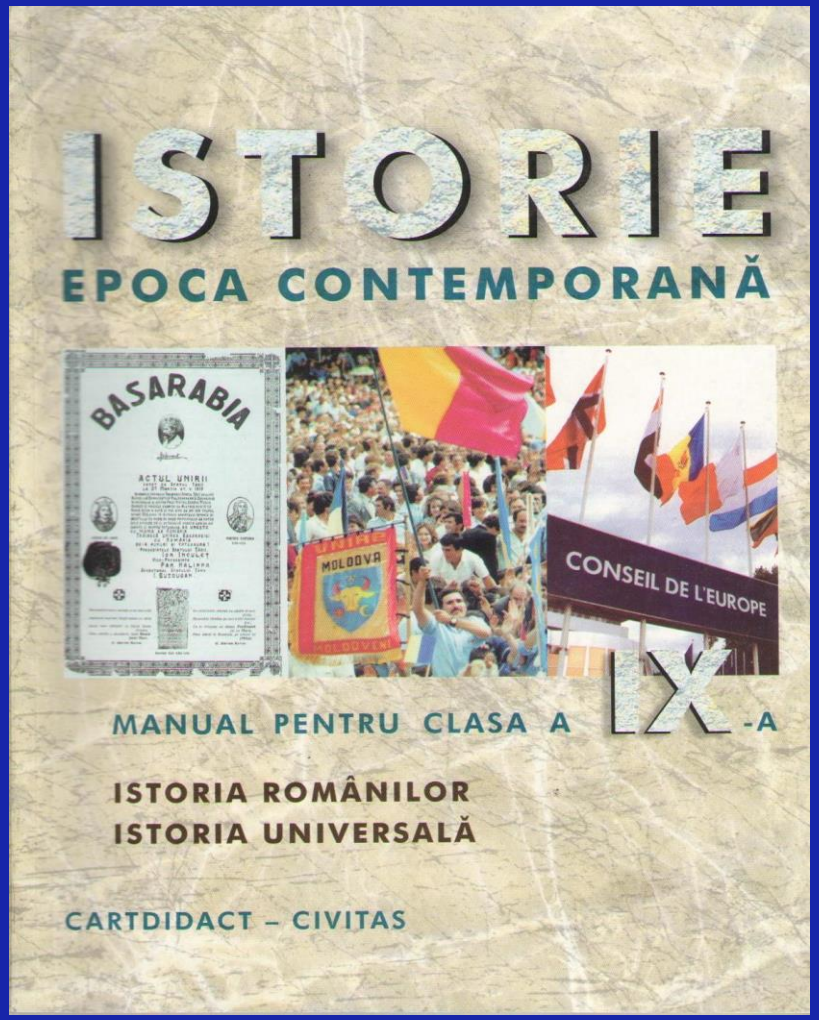

STUDIU DE CAZ

Basarabia și Transnistria în anii 1941-1944

În timpul războiului statul român a pus în aplicare un plan de deportare a romilor în Transnistria. La 17 martie 1942, Ministerul român de Interne a emis ordinul de numărare a romilor. Listele au servit drept bază pentru deportarea acestora, care a avut loc în două etape:

Etape	categorie	bărbați	femei	copii	total
06-08. 1942	Romi nomazi	2352	2375	6714	11441
09.1942	Romi sedentari și semisedentari	3187	3780	6209	13176

La 13 octombrie 1942 autoritățile române au dispus încetarea deportării romilor.

DEPORTAREA și EXTERMINAREA la BUG / TRANSNISTRIA a ȚIGANILOR din ROMÂNIA (1942-1944)

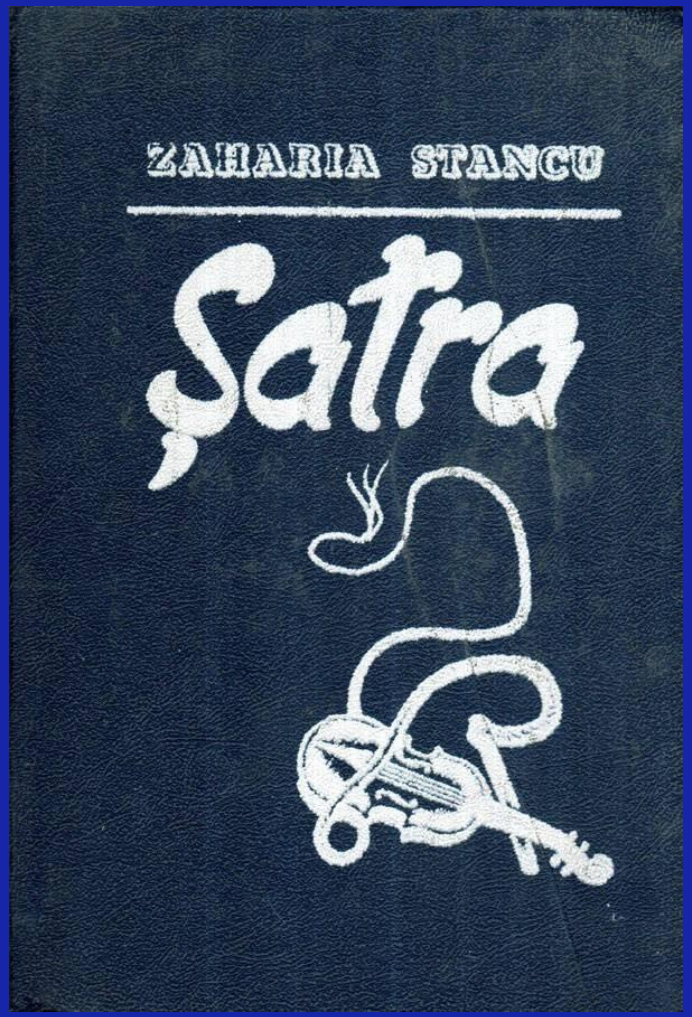

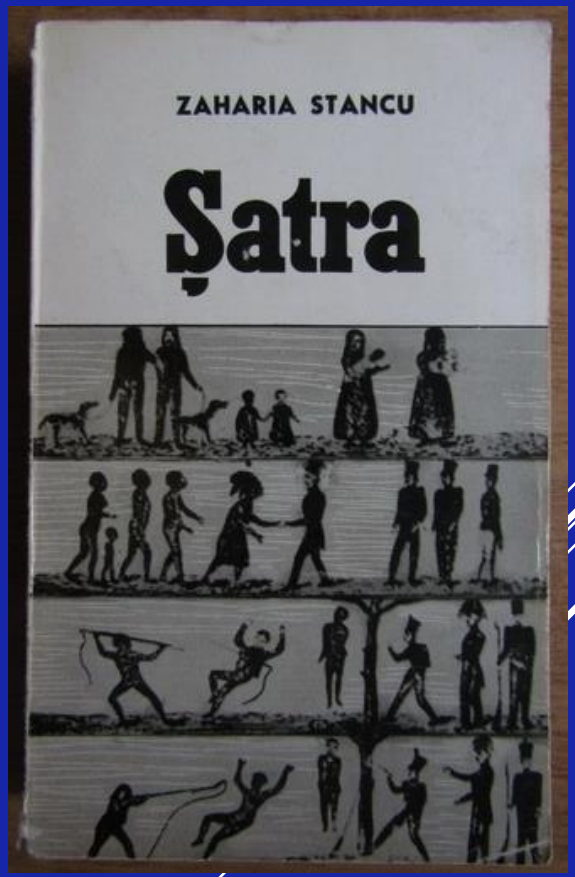

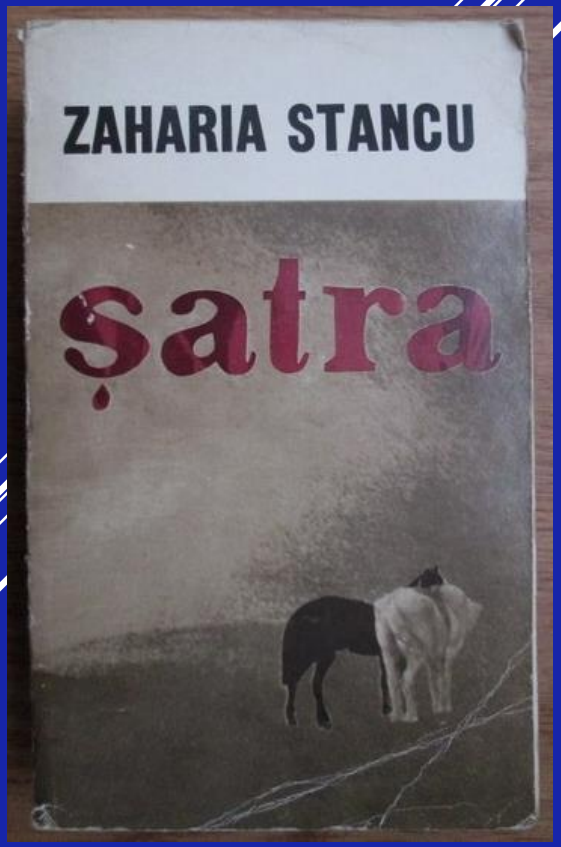

Bucuresti: Editura pentru Literatura, **1968**

Deportation and extermination of Bessarabian Roma in Transnistria region (1942-1944).

Roma genocide studies -1998

EDITURA ENCICLOPEDICĂ
BUCUREŞTI, 1998

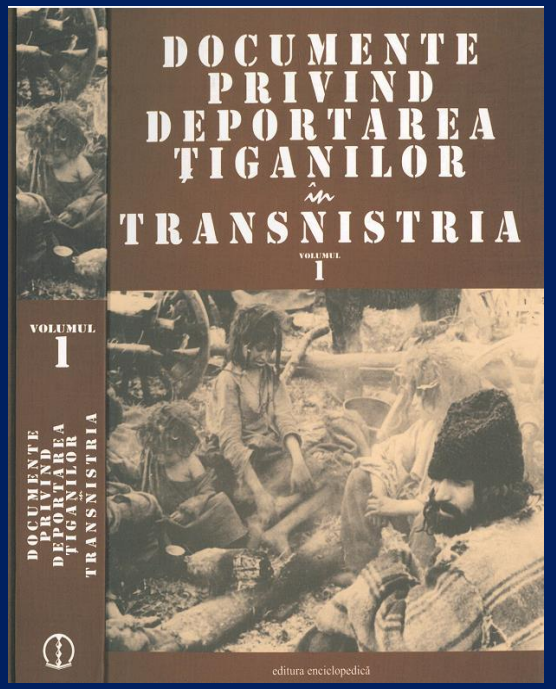

V. Politica faţă de ţigani a regimului Antonescu 133
1. Concepţii rasiste în România anilor ’30–’40 şi ţiganii 133
2. „Problema“ ţiganilor în timpul regimului Antonescu 136
3. Deportarea în Transnistria (1942–1944) 139
4. Politica faţă de ţigani a regimului Antonescu şi destinul ţiganilor din Europa în timpul celui de-al doilea război mondial 148

Deportation and extermination of Bessarabian Roma in Transnistria region (1942-1944).

Archive Sources

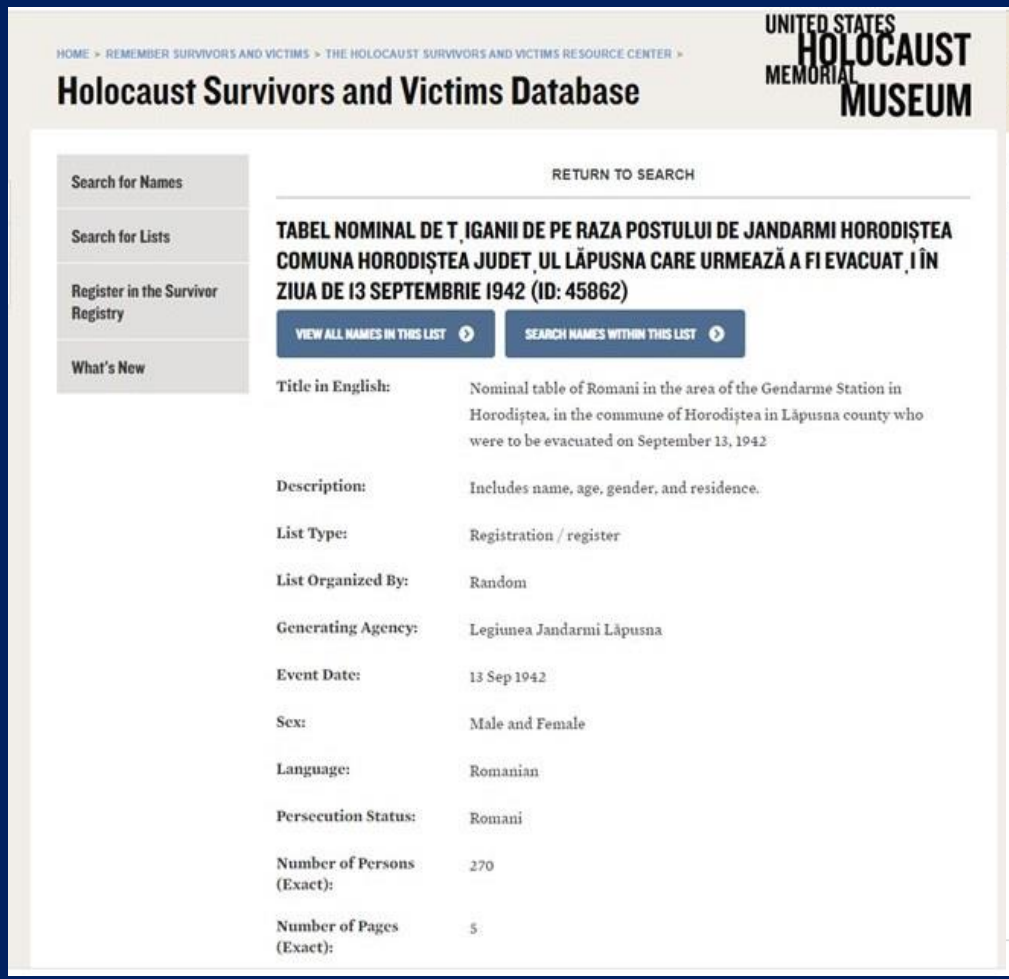

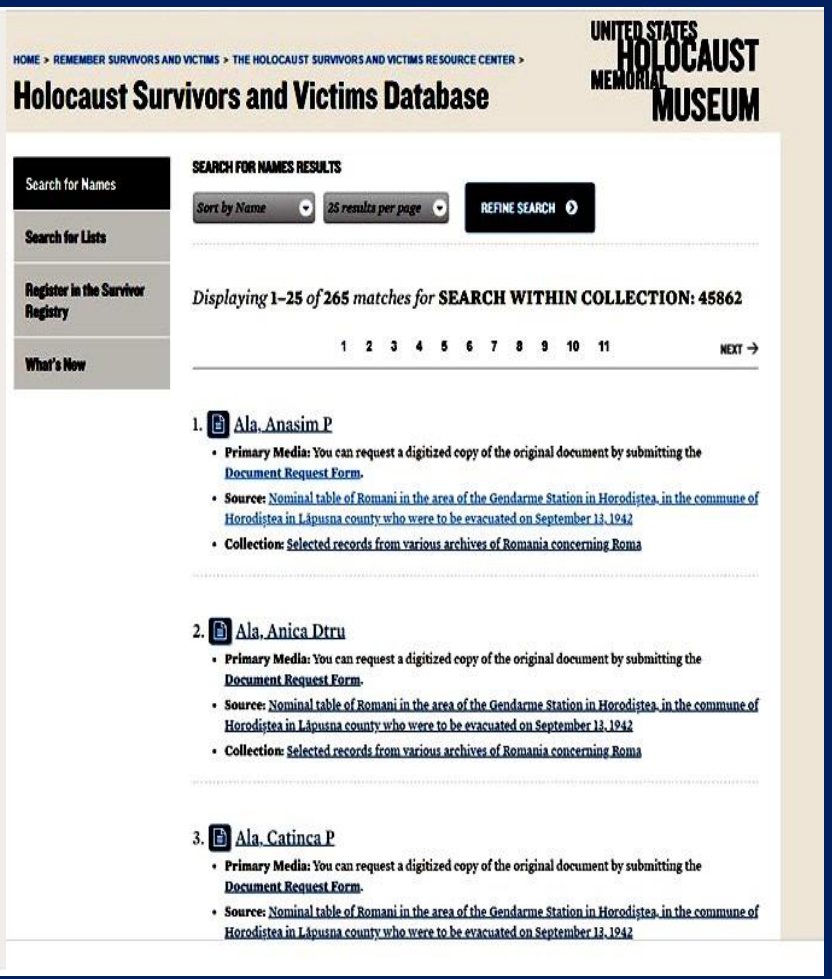

DEPORTAREA și EXTERMINAREA la BUG / în TRANSNISTRIA a ȚIGANILOR din ROMÂNIA (1942-1944)

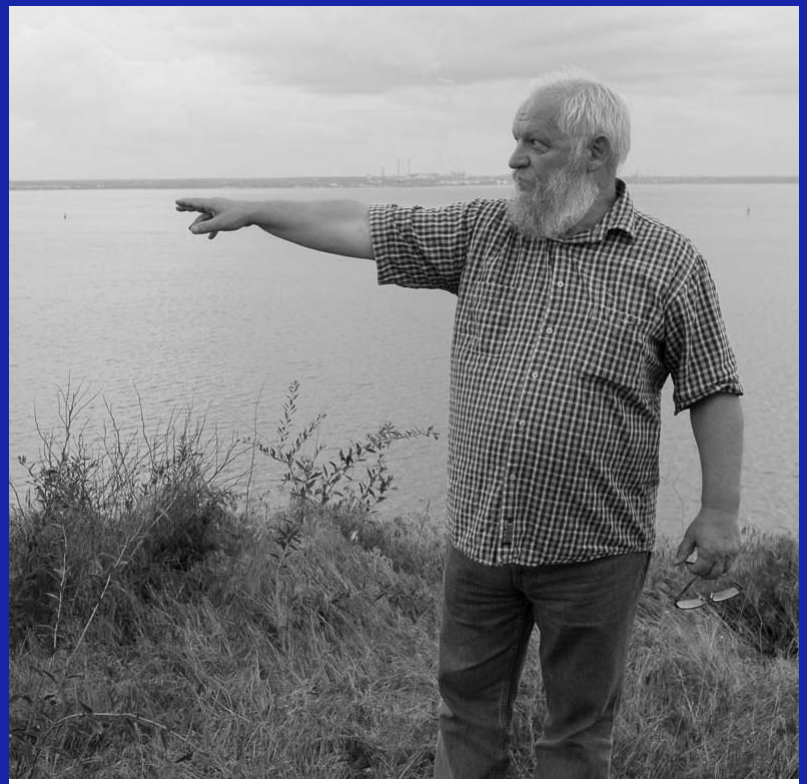

„Prigoana din Basarabia” (Centrul Național al Romilor (Republica Moldova), 2011.

scenarist Natalia Ghilașcu;

regizori: Natalia Ghilașcu, Sergiu Ene).

Deportation and extermination of Bessarabian Roma in Transnistria region (1942-1944).

Testimonies/Memories of Bessarabian Roma survivors from the Republic of Moldova

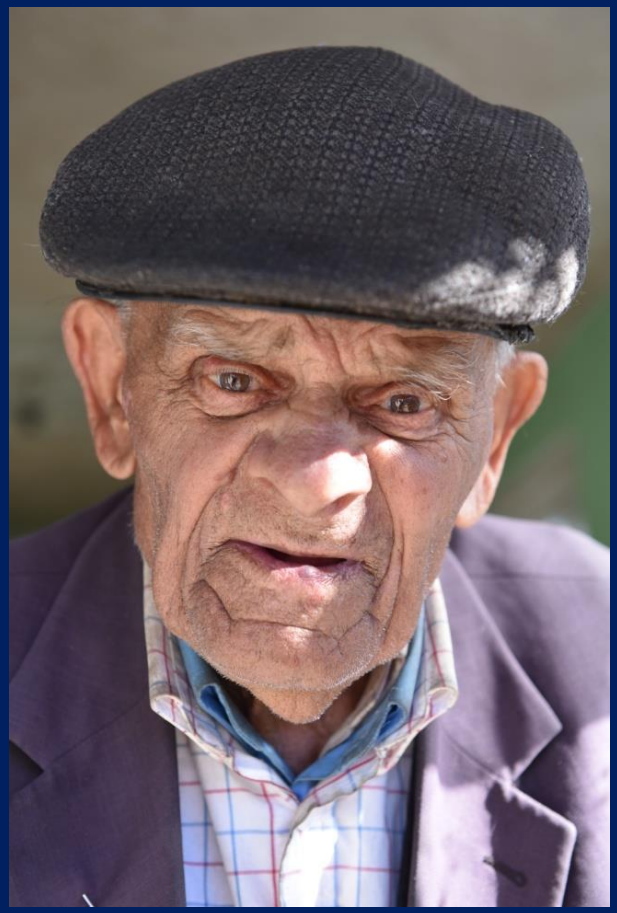

DEPORTAREA și EXTERMINAREA la BUG / TRANSNISTRIA a ȚIGANILOR din ROMÂNIA (1942-1944)

DEPORTAREA și EXTERMINAREA la BUG / TRANSNISTRIA a ȚIGANILOR din ROMÂNIA (1942-1944)

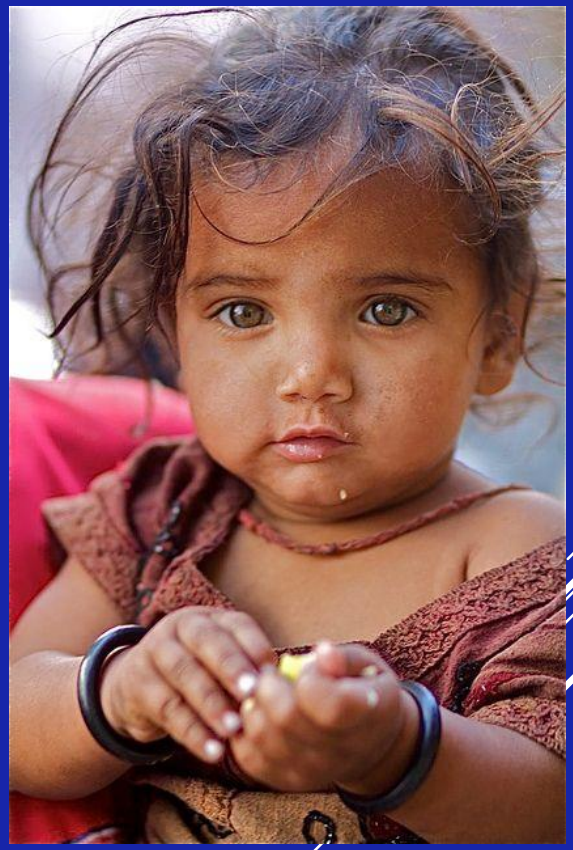

DEPORTAREA și EXTERMINAREA la BUG / TRANSNISTRIA a ȚIGANILOR din ROMÂNIA (1942-1944)

DEPORTAREA și EXTERMINAREA la BUG / TRANSNISTRIA a ȚIGANILOR din ROMÂNIA (1942-1944)

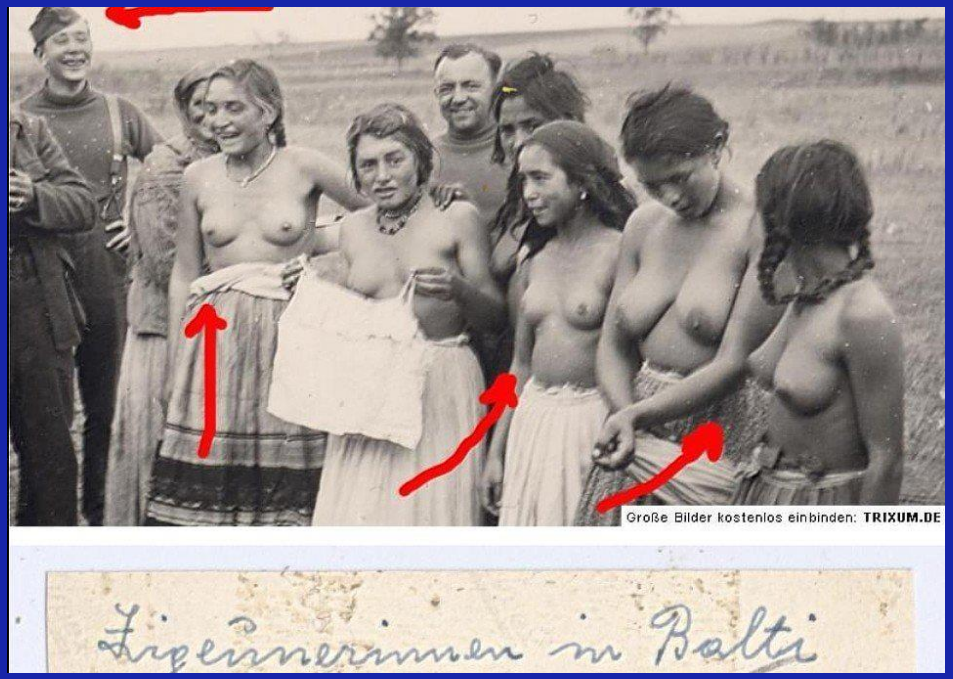

DEPORTAREA și EXTERMINAREA la BUG / TRANSNISTRIA a ȚIGANILOR din ROMÂNIA (1942-1944)

DEPORTAREA și EXTERMINAREA la BUG / TRANSNISTRIA a ȚIGANILOR din ROMÂNIA (1942-1944)

The Victims of Roma Holocaust Monument / COMEMORATIONS

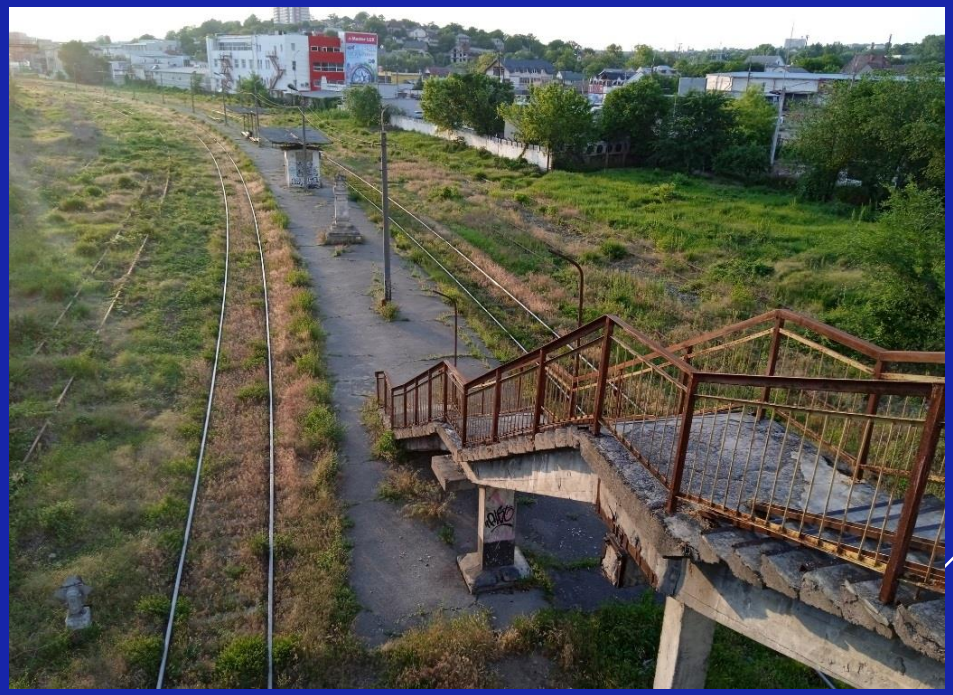

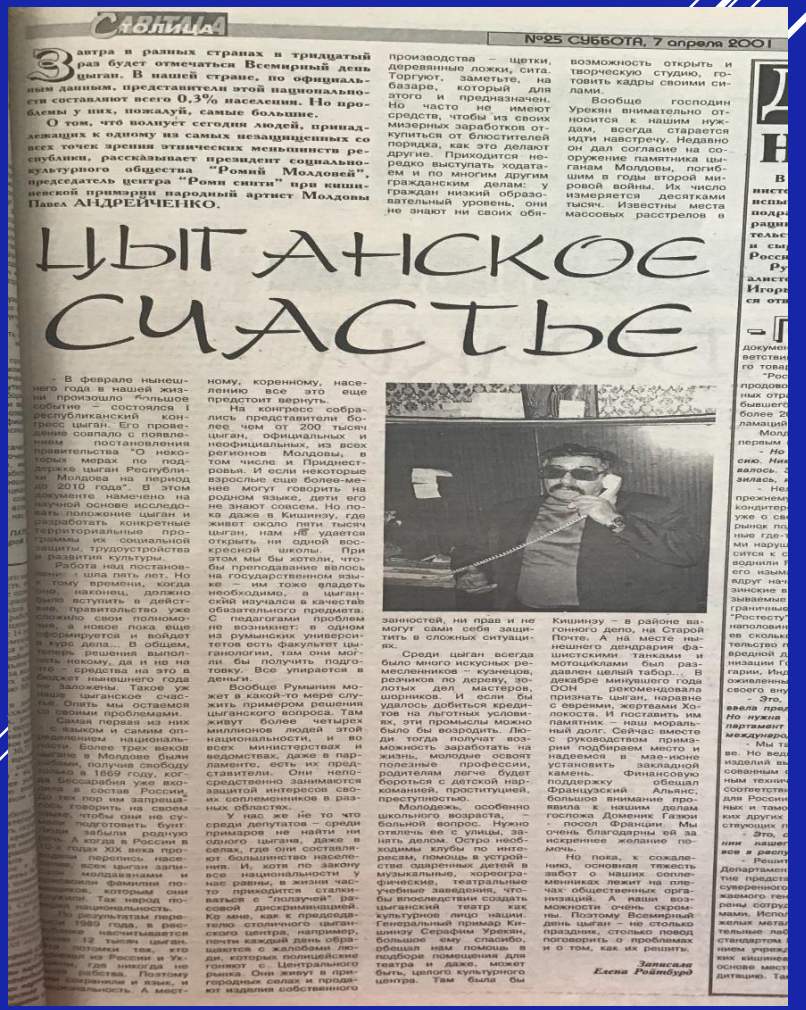

Сливница
№25 СУББОТА, 7 апреля 2001

Завтра в разных странах в тридцатый раз будет отмечаться Всемирный день цыган. В нашей стране, по официальным данным, представители этой национальности составляют всего 0,3% населения. Но проблемы у них, пожалуй, самые большие.

О том, что волнует сегодня людей, принадлежащих к одному из самых незащищенных со всех точек зрения этнических меньшинств республики, рассказывает президент социально-культурного общества "Ромий Молдовей", председатель центра "Роми синти" при кишиневской примэрии народный артист Молдовы Павел АНДРЕЙЧЕНКО.

ЦЫГАНСКОЕ СЧАСТЬЕ

– В феврале нынешнего года в нашей жизни произошло большое событие – состоялся I республиканский конгресс цыган. Его проведение совпало с появлением постановления правительства "О некоторых мерах по поддержке цыган Республики Молдова на период до 2010 года". В этом документе намечено на научной основе исследовать положение цыган и разработать конкретные территориальные программы их социальной защиты, трудоустройства и развития культуры.

Работа над постановлением шла пять лет. Но к тому времени, когда оно, наконец, должно было вступить в действие, правительство уже сложило свои полномочия, а новое пока еще сформируется и войдет в курс дела... В общем, теперь решения выполнять некому, да и не на что – средства на это в бюджет нынешнего года не заложены. Такое уж наше цыганское счастье. Опять мы остаемся со своими проблемами.

Самая первая из них – с языком и самим определением национальности. Более трех веков цыгане в Молдове были рабами, получив свободу только в 1869 году, когда Бессарабия уже входила в состав России. До тех пор им запрещалось говорить на своем языке, чтобы они не сумели подготовить бунт. Люди забыли родную речь. А когда в России в 70-х годах XIX века проводили перепись населения, всех цыган записали молдаванами и присвоили фамилии помещиков, которым они служили. Так народ потерял национальность.

По результатам переписи 1989 года, в республике насчитывается около 12 тысяч цыган. Это потомки тех, кто приехал из России и Украины, где никогда не было рабства. Поэтому они сохранили и язык, и национальность. А местному, коренному, населению все это еще предстоит вернуть.

На конгресс собрались представители более чем от 200 тысяч цыган, официальных и неофициальных, из всех регионов Молдовы, в том числе и Приднестровья. И если некоторые взрослые еще более-менее могут говорить на родном языке, дети его не знают совсем. Но пока даже в Кишинэу, где живет около пяти тысяч цыган, нам не удается открыть ни одной воскресной школы. При этом мы бы хотели, чтобы преподавание велось на государственном языке – им тоже владеть необходимо, а цыганский изучался в качестве обязательного предмета. С педагогами проблем не возникнет: в одном из румынских университетов есть факультет цыганологии, там они могли бы получить подготовку. Все упирается в деньги.

Вообще Румыния может в какой-то мере служить примером решения цыганского вопроса. Там живут более четырех миллионов людей этой национальности, и во всех министерствах и ведомствах, даже в парламенте, есть их представители. Они непосредственно занимаются защитой интересов своих соплеменников в разных областях.

У нас же не то что среди депутатов – среди примаров не найти ни одного цыгана, даже в селах, где они составляют большинство населения. И, хотя по закону все национальности у нас равны, в жизни часто приходится сталкиваться с "ползучей" расовой дискриминацией. Ко мне, как к председателю столичного цыганского центра, например, почти каждый день обращаются с жалобами люди, которых полицейские гоняют с Центрального рынка. Они живут в пригородных селах и продают изделия собственного производства – щетки, деревянные ложки, сита. Торгуют, заметьте, на базаре, который для этого и предназначен. Но часто не имеют средств, чтобы из своих мизерных заработков откупиться от блюстителей порядка, как это делают другие. Приходится нередко выступать ходатаем и по многим другим гражданским делам: у граждан низкий образовательный уровень, они не знают ни своих обязанностей, ни прав и не могут сами себя защитить в сложных ситуациях.

Среди цыган всегда было много искусных ремесленников – кузнецов, резчиков по дереву, золотых дел мастеров, шорников. И если бы удалось добиться кредитов на льготных условиях, эти промыслы можно было бы возродить. Люди тогда получат возможность заработать на жизнь, молодые освоят полезные профессии, родителям легче будет бороться с детской наркоманией, проституцией, преступностью.

Молодежь, особенно школьного возраста, – больной вопрос. Нужно отвлечь ее с улицы, занять делом. Остро необходимы клубы по интересам, помощь в устройстве одаренных детей в музыкальные, хореографические, театральные учебные заведения, чтобы впоследствии создать цыганский театр как культурное лицо нации. Генеральный примар Кишинэу Серафим Урекян, большое ему спасибо, обещал нам помощь в подборе помещения для театра и даже, может быть, целого культурного центра. Там была бы возможность открыть и творческую студию, готовить кадры своими силами.

Вообще господин Урекян внимательно относится к нашим нуждам, всегда старается идти навстречу. Недавно он дал согласие на сооружение памятника цыганам Молдовы, погибшим в годы второй мировой войны. Их число измеряется десятками тысяч. Известны места массовых расстрелов в Кишинэу – в районе вагонного депо, на Старой Почте. А на месте нынешнего дендрария фашистскими танками и мотоциклами был раздавлен целый табор... В декабре минувшего года ООН рекомендовала признать цыган, наравне с евреями, жертвами Холокоста. И поставить им памятник – наш моральный долг. Сейчас вместе с руководством примэрии подбираем место и надеемся в мае-июне установить закладной камень. Финансовую поддержку обещал Французский Альянс, большое внимание проявила к нашим делам госпожа Доменик Газюи – посол Франции. Мы очень благодарны ей за искреннее желание помочь.

Но пока, к сожалению, основная тяжесть забот о наших соплеменниках лежит на плечах общественных организаций. А наши возможности очень скромны. Поэтому Всемирный день цыган – не столько праздник, столько повод поговорить о проблемах и о том, как их решить.

Записала
Елена Ройтбурд

The Victims of Roma Holocaust
COMEMORATIONS

REPUBLIC of MOLDOVA/ Comrat Museum Local History

The Victims of Roma Holocaust
COMEMORATIONS

ARI
AGENŢIA RELAŢII INTERETNICE
АГЕНТСТВО МЕЖЭТНИЧЕСКИХ ОТНОШЕНИЙ

The Victims of Roma Holocaust
COMEMORATIONS

Masa rotundă și Marșul comemorativ „**Ultimul tren spre moarte... la Bug, in Transnistria**”, organizată de Coaliția „Vocea Romilor” și Platforma Femeilor Rome „ROMNI” din Republica Moldova.

Chișinău, 16 septembrie 2022.

The Victims of Roma Holocaust Monuments / COMEMORATIONS

UCRAINE / Odesa and Kyiv cities

Dissemination of academic research through CONFERENCES / EXHIBITIONS

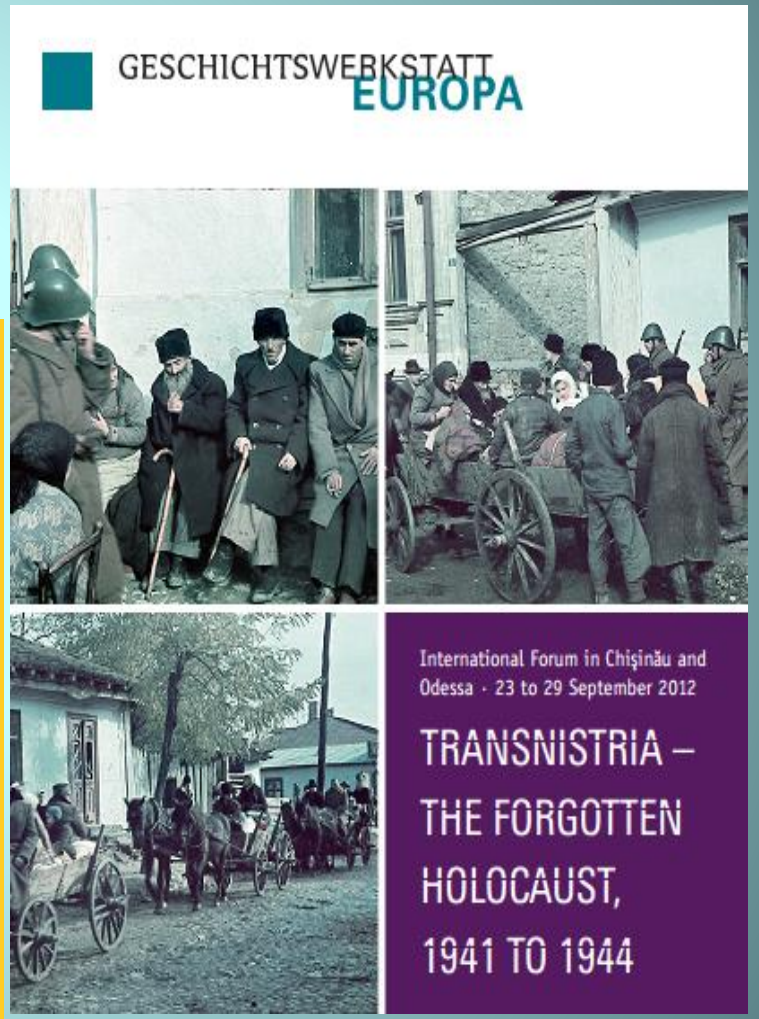

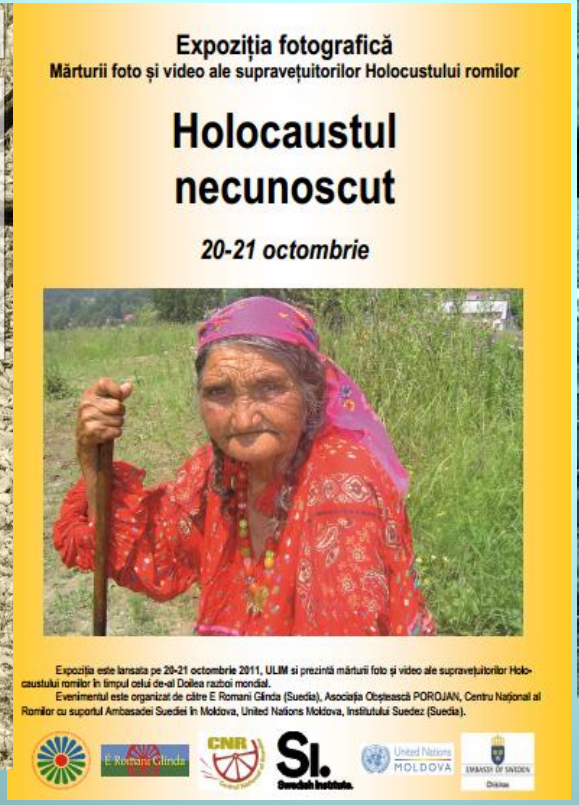

Dissemination of academic research through CONFERENCES / WORKSHOPS

PLATFORM OF EUROPEAN MEMORY AND CONSCIENCE COUNCIL OF MEMBERS 2017

NOVEMBER 28-30 2017

Venue
The Memorial Complex of the Tuskulėnai Peace Park, Vilnius, Lithuania

ORGANIZATION

PLATFORM OF EUROPEAN MEMORY AND CONSCIENCE

PLATFORM OF EUROPEAN MEMORY AND CONSCIENCE

THE GENOCIDE AND RESISTANCE RESEARCH CENTRE OF LITHUANIA (LGGRTC)

ULBS

Opera Nomani Nationale

Co-funded by the Europe for Citizens Programme of the European Union

2016

An International Workshop at Lucian Blaga University of Sibiu:

The Roma Holocaust in Southeastern Europe and the Politics of Memory

Sibiu, March 3-4, 2016

Venue:

ULBS Academic Center, 6 Banatului street, Sibiu

Organizer:

Lucian Blaga University of Sibiu

Project: Memoir. Remembering the Forgotten Holocausts of Roma, Homosexual and Disabled People

ROMÂNIA

MINISTRY FOR FOREIGN AFFAIRS OF FINLAND

COUNCIL OF EUROPE
CONSEIL DE L'EUROPE

CONFERENCE AGENDA

6-7 APRIL 2016
ROMANIAN PARLIAMENT
HUMAN RIGHTS HALL
BUCHAREST, ROMANIA

SEMINAR

"THE GENOCIDE OF EUROPEAN ROMA 1939–1945"

Venue: The Memorial Complex of the Tuskulėnai Peace Park, Žirmūnų str. 1F, Vilnius
Tel.: + 370 5 275 0704, + 370 5 275 1223
E-mail: tuskulenai@genocid.lt

Dissemination of academic research through CONFERENCES / SEMINARS / WORKSHOPS

Agenda

International Seminar
Educating about the Roma and Sinti genocide
Learning from the past to challenge present discrimination and promote equality

Stockholm, 23 April 2015

Organization for Security and Co-operation in Europe
Mission to Moldova

Atelier de lucru
Bunele practici în comemorarea Holocaustului

Chișinău, 7 octombrie 2016
Locația: Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene al Republicii Moldova, Sala de conferințe

www.eeagrants.org www.fondong.fdsc.ro

Vă invităm să participați la workshop-ul de deschidere a proiectului

Supraviețuitorii romi ai deportărilor în Transnistria - servicii sociale, combaterea inegalităților, promovarea toleranței și a înțelegerii multiculturale

Proiect finanțat prin granturile SEE 2009 – 2014, în cadrul Fondului ONG în România

Sâmbătă, 10 mai 2014, ora 12.00

Facultatea de Științe Politice, Str. Spiru Haret nr. 8, Sala Negulescu
După prezentarea proiectului vor urma discuții (la care participă istorici, juriști și supraviețuitori ai Holocaustului) și proiecția filmului documentar ***Valea Plângerii***

Prezentarea proiectului și discuții

Invitați:
Petre Matei, istoric, coordonator al proiectului
Viorel Achim, istoric, Institutul de Istorie Nicolae Iorga
Michelle Kelso, sociolog, George Washington University, SUA
Maria Bichescu, avocat, Partida Romilor
Ion Duminică, Institutul Patrimoniului Cultural al Academiei de Științe a Moldovei
Israel Tanner, vicepreședinte al Asociației Evreilor Români Victime ale Holocaustului
Anca Ciuciu, Centrul pentru Studiul Istoriei Evreilor din Romania
George Roman, specialist privind protecția drepturilor copilului

14.30 Proiecția filmului documentar Valea Plângerii (sala Negulescu)
(regizori: Mihai Andrei Leaha, Andrei Crișan, Iulia Hossu)
Premiul pentru imagine la Astra Film Festival (2013)
Cel mai bun film la categoria etnologie/antropologie, Festivalul de Film Etnografic Rovinj, Croația (2014)

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod necesar poziția oficială a granturilor SEE 2009 – 2014

The Holocaust of Bessarabians Roma
Research Bibliography

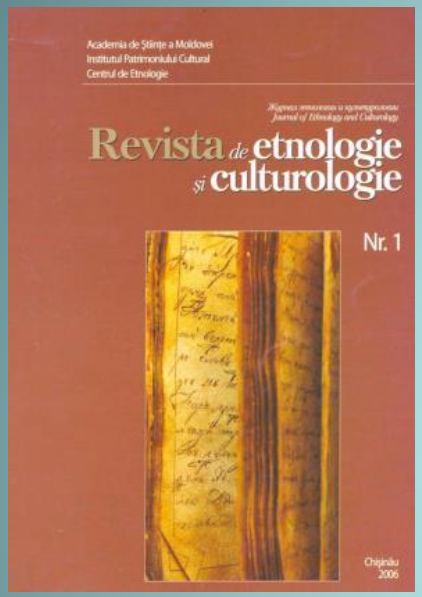

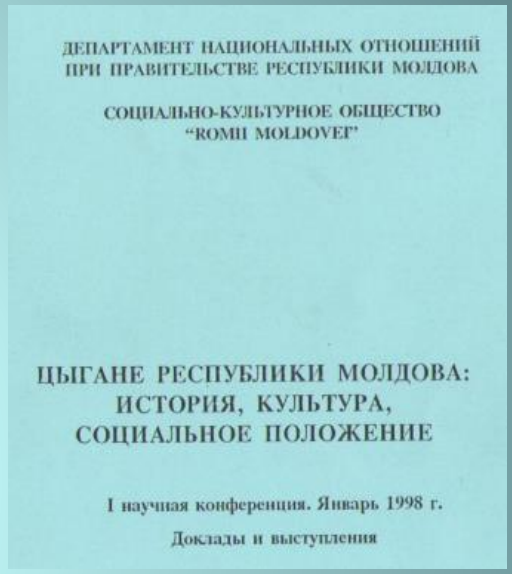

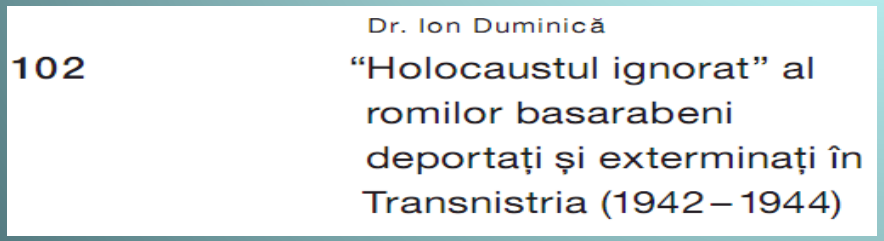

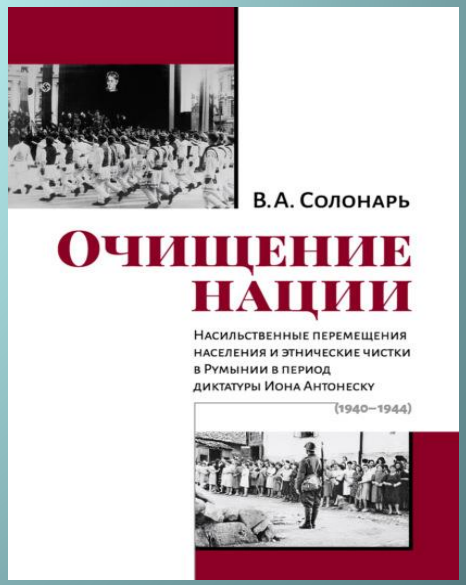

MULTUMESC / NAIS / THANKS